

yakacakları, biyo-yakacak, katı, sıvı ya da gaz olarak biyokütle kaynağından elde edilebilir. Tarımsal bitkiler ve atıkları, endüstriyel odun ve tomruk atıkları, çiftlik hayvanı atıkları ve yöresel organik madde atıkları biyokütle kaynaklarıdır. Biyoyakacak teknolojileri biyokütlerdeki enerjiyi ulaşım, ısınma ve elektrik üretiminde etkin olarak kullanmaktadır. Günümüzdeki ısı tesislerinde odun atıkları, tarımsal /çiftlik atıkları ve besin maddesi üretimi işlerinde oluşan atıklar (örneğin sert meyve kabukları, zeytin çekirdeği ve posası v.b.) ve çöp yığınlarından oluşan metan gazı kullanılmaktadır.

• *Peki, 21. yüzyılın yakıtı olarak belirlenen biyoenerji kavramını açıklar mısınız?*

Biyoenerji kavramı, yaşlanmış ve olgunlaşmış ormanların kesilerek yakılmasını değil, yeni biyokütle kaynakları üretmek ve yeni plantasyonlar, enerji bitkisi ekim alanları oluşturarak "sürdürülebilir enerji" elde edilmesidir. Plantasyonların gereken şekilde emenajmanı ile yenilenebilir ve sürdürülebilir şekilde karbon bağı enerjisinden yararlanılarak etkin ve temiz enerji üretilebilmektedir. Biyokütle enerjisini değerlendiren modern sistemlerle asit yağmuru gibi kirlenici gaz çıkışı olmadan ve sera etkisine katkıda bulunmadan enerji elde edilmesinin dört temel yararı dikkat çekmektedir : Çevrenin korunması, ekonomik büyüme ve sosyal adalet ve doğal kaynakların korunması. Bu çerçevede küresel iklim değişikliği ile savaşım açısından biyokütle yakıtları enerjisinin "karbonca nötr" olduğu

ekim, dikim, hasat, işletme ve taşımasını sırasındaki CO2 yayılımını ortalama yüzde 90 oranında azaltmaktadır. İş alanı açısından yapılan karşılaştırmada ise yetiştiricilik, üretim, işleme ve dağıtımda ortalama olarak nükleer enerjiye karşı 11, fosil yakıtlara karşı da 3-6 kat daha fazla iş yarattığı açıklanmaktadır. Biyolojik kaynaklardan elektrik enerjisi üretiminde 1 KW enerji için ortalama 20-80 gr CO2 çıkışına karşılık bu miktar fosil gaz, sıvı ve katı yakıtların ortalama 446-955 gr/KW aralığındaki sonuçlarla karşılaştırıldığında modern biyokütle enerjisi üretiminin temiz yakıt olduğunu ortaya koymaktadır. Bu noktada AB Kyoto Protokolü çerçevesinde ve hatta sera gazı emisyonunu daha da kısıtlama konusunda kararlılık göstermektedir.

B Küresel ısınma konusunun geçtiği pek çok kaynaktan enerji ormancılığını karbon emisyonlarının azaltımı için rüzgar gibi, güneş gibi alternatif enerji kaynakları arasında görüyoruz. Enerji ormancılığı, nasıl bir faaliyet? Bu kapsamda ne tür uygulamalar söz konusu? Bilindiği üzere A.B.'nin Kyoto kısıtlamalarını en çok ciddiye alan taraflardan olduğu ve 2002 yılında BM tarafından düzenlenen Johannesburg'daki Rio + 10 ve kısa süre sonra Yeni Delhi'de gerçekleştirilen toplantıların ana teması "sürdürülebilir kalkınma" olmuştur. Ozon deliğinden küresel ısınma sonucu buzul erimeleri, deniz düzeyinin yükselmesi, kuraklaşma ile erozyon ve çölleşmenin hızlanması gibi fiziksel zararları yanında ekosistemlerin bozulması ve yitilmesi, biyoçeşitlilik kaybı ile biyolojik etkilerinin fakirleşme, ekolojik göçler ve açlıkla susuzluk sonucunda

sosyal sorunlara kadar çok yönlü felakete yol açmaya başladığı kesinleşen ekolojik denge sorunu büyümektedir. Bu dengenin sağlanması için tek kaynağın bitkiler olması nedeniyle de mevcut ormanların korunması ve ıslahı yanında yenilerinin tesisi öngörülmektedir. Küresel ısınma sorununa karşı fosil yakıt tüketiminin azaltılmasını öngören tüm senaryolarda biyokütlenin yenilenebilir enerji kaynakları içindeki payının yüzde 45 düzeyine çıkışının beklendiği vurgulanmaktadır. Alternatif enerji olarak biyokütle enerjisi üretimi için uygun bölgelerde geniş enerji plantasyonları ve enerji ürünü bitkileri tarımının yaygınlaştırılması hedeflenmektedir. 1970'li yıllarda ortaya çıkan enerji krizlerinden sonra ilk kez İsveç'te Prof. Gustav Siren hızlı büyüyen yapraklı ağaçlarla (söğüt, kavak, akasya, kızılbaş, huş, akçaağaç, okaliptüs v.d.) enerji ormanlarının kurulması ve kısa üretim süreleri (3-5 yıl) ile baltalık (sürgün) işletmeciliği ile elde edilecek odunların yongalanarak ısı tesislerinde yakılması ile elektrik ve ısı üretiminin sağlanabileceğini açıkladı. Bu materyal ile birlikte ormanların balam ve haşatında ortaya çıkan dallar, kabuklar gibi atıkları ile tarımsal bitki atıkları, odun endüstrisinde ortaya çıkan talaş, yonga ve odun atıkları, turba, evlerde ve işyerlerinde

kullanılmayan odun kökenli malzemeler de ısı tesislerinde yakılarak enerjiye dönüştürülmekte ve ekonomiye büyük katkı sağlanmaktadır. İsveç hükümetinin desteği ile başlayan ar-ge ve üretim çalışmalarını Kanada, İrlanda, ABD, Finlandiya, Avusturya, Belçika ve Yeni Zelanda gibi ülkeler izlediler. Uluslararası Enerji Birliğini (IEA) oluşturarak enerji

ormancılığının gelişmesine büyük katkı sağladılar. • *Enerji ormancılığını uygulayan ülkeler enerji üretimlerine nasıl katkı sağlıyorlar ?* Finlandiya kurulu güçleri 0.5 - 300 MW arasında değişen 100 den fazla biyokütle ısı tesisinden ülke enerji gereksiniminin yüzde 22'sini sağlayan lider ülkedir. İkinci sırada yüzde 18 oranı ile İsveç yer almaktadır. ABD'de kurulu gücü 7.000 MW olan 350den fazla biyokütle ısı tesisi ile 66 bin kişiye iş olanağı sağlanmıştır. 2010 yılında kurulu güç miktarının 500 den fazla ısı tesisinde 13 bin MVV'in üzerine çıkarılması ve 170 bin kişiye iş olanağı sağlanması ile bölge ekonomilerine büyük katkı sağlanması, petrol ithalatının yüzde 40 azaltılması planlanmıştır. Avusturya tarım bitkisi atıklarından ülke enerji gereksiniminin yüzde 10'unu karşılamaktadır. IEA'ya üye ülkeler

2050'li yıllarda ülke enerji gereksinimlerinin yüzde 25-50'sini enerji ormancılığı ile karşılamayı planlamışlardır. Bu amaçla ABD'de 40 milyon hektar, AB ülkelerinde 10 milyon hektar alanda enerji ormanlarının tesisi kararlaştırılmıştır. Ülkemizde ne yazık ki elektrik ve ısı üretimi amaçlı kurulmuş bir biyokütle ısı tesisi bulunmamaktadır.

2050'li yıllarda ülke enerji gereksinimlerinin yüzde 25-50'sini enerji ormancılığı ile karşılamayı planlamışlardır. Bu amaçla ABD'de 40 milyon hektar, AB ülkelerinde 10 milyon hektar alanda enerji ormanlarının tesisi kararlaştırılmıştır. Ülkemizde ne yazık ki elektrik ve ısı üretimi amaçlı kurulmuş bir biyokütle ısı tesisi bulunmamaktadır.

2050'li yıllarda ülke enerji gereksinimlerinin yüzde 25-50'sini enerji ormancılığı ile karşılamayı planlamışlardır. Bu amaçla ABD'de 40 milyon hektar, AB ülkelerinde 10 milyon hektar alanda enerji ormanlarının tesisi kararlaştırılmıştır. Ülkemizde ne yazık ki elektrik ve ısı üretimi amaçlı kurulmuş bir biyokütle ısı tesisi bulunmamaktadır.

2050'li yıllarda ülke enerji gereksinimlerinin yüzde 25-50'sini enerji ormancılığı ile karşılamayı planlamışlardır. Bu amaçla ABD'de 40 milyon hektar, AB ülkelerinde 10 milyon hektar alanda enerji ormanlarının tesisi kararlaştırılmıştır. Ülkemizde ne yazık ki elektrik ve ısı üretimi amaçlı kurulmuş bir biyokütle ısı tesisi bulunmamaktadır.

Alternatif enerji olarak biyokütle enerjisi üretimi için uygun bölgelerde geniş enerji plantasyonları ve enerji ürünü bitkileri tarımının yaygınlaştırılması hedeflenmektedir.

• Türkiye'nin biyokütle enerjisinden yararlanma olanakları neler?

Türkiye'nin orman alanı yüzde 27 oranı ile 20.7 milyon hektar alan kapsamaktadır. 10.8 milyon hektar (yüzde 52) orman alanı verim gücü düşük ormanlardan oluşmakta ve 4 milyon hektar çok bozuk meşe baltalık ormanları enerji ormancılığına uygundur. Bozuk meşe

baltalıklarında 1975-2004 yılları arasında 600 bin hektar enerji ormanı tesis edilmiştir. Bu ormanlardan elde edilen odunlar ekonomik olmayan biçimde yöre insanların yakacak odun gereksinimlerini karşılamada kullanılmaktadır. Bu odunların elektrik ve ısı üretiminde kullanılmaması ülke ekonomimiz için çok büyük kayıptır. Türkiye ormanlarından yılda kesilen ağaç hacmi yaklaşık 28 milyon metreküptür. Bu miktarın yaklaşık 7 milyon metreküpünü dal ve kabuk oluşturmakta ve bu kapasitenin büyük bir kısmı nakliye masraflarını karşılamadığı için ormanlarda çürümeye terk edilmektedir. Ülkemizde tarımsal üretim sonrası yıllık yaklaşık 56 milyon ton bitki sapı ve atıklarının (36 milyon ton buğday sapı, 8 milyon ton arpa sapı, 3 milyon ton pamuk sapı, 2.5 milyon ton mısır sapı, 2.5 milyon ton ayçiçeği sapı, 2 milyon ton kendir-kenevir, 1.3 milyon ton asma budama artığı, 300 bin ton tütün sapı, 240 bin ton çavdar sapı, 200 bin ton pirinç sapı, 200 bin ton göl kamışı) da kurulacak ısı tesislerinde enerji üretiminde değerlendirilmeleri sağlandığında ülkemiz de biyokütle ve atıklarından enerji üreten ülkeler gibi biyoenerjiden yararlanacak ve ülke enerji gereksiniminin en az yüzde 10'unu karşılamış olacaktır. Belirtilen bu biyokütle kaynakları göz önüne alındığında Türkiye'nin biyokütleden elektrik üretimi mevcut potansiyelinin 4.500 MW olduğu ve bu konuda en zengin ülkelerden biri olduğu anlaşılmaktadır. Yeni enerji ormanlarının ve enerji tarımı bitkilerinin yetiştirilmesi ile bu kapasite çok büyük değerlere ulaşabilecektir. Enerji ormancılığı ve enerji tarımından elektrik ve ısı üreten ülkeler ise bu biyolojik atıkların yoğun olduğu yörelerin yakınında (Avrupa'da ekonomik nakliye mesafesi 40 km'dir) kurdukları ısı tesislerinde bu atıkları yakarak enerji üretmektedirler. Ülkemizde biyokütle ısı tesisi bulunmadığı için bu büyük biyokütle kapasitesinden elektrik ve ısı üretilmesi söz konusu olamamaktadır.

• *Türkiye'nin de IEA'ya üye ülkeler gibi yakın gelecekte ülke enerji gereksiniminin önemli bir miktarını modern enerji ormancılığı projesi ile sağlaması istenirse, hangi koşulların sağlanması gerekiyor ?*

Birincisi, Türkiye'nin de IEA Biyokütle Birliğine üye olarak bu ülkelerle birlikte ortak enerji ormancılığı projelerinde yer alarak modern Türk Enerji Ormancılığını gerçekleştirmesi,

İkincisi, modern enerji ormancılığının ülkemizde yurt çapında büyük ölçeklerle uygulanabilmesi için Türk Hükümeti'nin IEA'ya üye ülkelerin hükümetleri gibi vatandaşların kendi arazilerinde enerji ormancılığı işletmeciliğini yapabilmeleri için , tarımda olduğu gibi, arazi hazırlık çalışmaları, fidan, gübre, makine temini, bakım ve hasat çalışmalarında kullanılacak yeterli miktarda düşük faizli krediler sağlaması, Üçüncüsü de hükümetin üretilen odun ürünlerinin ve tarımsal bitki atıklarının yakılarak elektrik ve ısı enerjilerine dönüştürülmesini sağlayacak modern ısı tesislerinin kurulmasında ve üretilen elektrik ve ısının satışında vergi muafiyeti sağlayarak hem tesislerin ülke genelinde çok sayıda kurulmasına ve hem de üretilen elektriğin; petrol, kömür ve doğalgaz fiyatları ile rekabet edebilecek birim fiyatlarla satışına destek olması gerekir.

• *Enerji ormancılığı uygulamalarının genel anlamda ülkemize ne gibi katkıları olabilir?*

Türkiye' de enerji ormancılığına uygun devlet ve şahıs arazilerinde enerji ormanlarının kurulması ve tarımsal bitki atıklarını da enerji üretiminde değerlendirilmesi ile petrol ithalatı azaltılabilecek, doğal ormanlar ve çevre korunabilecek, orman alanı artırılabilir, toprak erozyonu azaltılabilecek, toprağın su tutma kapasitesi artırılabilir, yüz binlerce insana iş olanağı sağlanacak ve yeşil Türkiye görünümü oluşturulabilecektir.■

İşsizlik yüzde 10'da demir attı

DİE verilerine göre, işsizlik oranı yılın son çeyreğinde yüzde 10 olurken, tarım dışı işsizlik oranı yüzde 14.1 olarak gerçekleşti. Türkiye'de toplam işgücüne katılma oranı ise yüzde 48.4 oldu.

İşsizlik oranı 2004'ün dördüncü çeyreğinde yüzde 10 oldu. Bu oran geçtiğimiz yılın aynı döneminde yüzde 10,3, 2004'ün üçüncü döneminde ise yüzde 9.5 düzeyinde bulunuyordu. Devlet İstatistik Enstitüsü verilerine göre, geçtiğimiz yılın son çeyreğinde toplam istihdam 21 milyon 870 bin kişi, istihdam oranı ise yüzde 43,6 oldu. Bu dönemde işsiz sayısının ise 2 milyon 428 bin kişi olduğu kaydedildi.

Türkiye OECD'de en ucuz 3. ülke

Türk Lirası'nın döviz kurları karşısında değer kazanmasına karşın Türkiye, karşılaştırmalı fiyat düzeyi açısından OECD'nin üçüncü en ucuz ülkesi oldu.

OECD ülkeleri içerisinde sadece Çek ve Slovak Cumhuriyetleri'nde fiyat düzeyi Türkiye'den düşük çıktı.

OECD'nin üye ülkeler arasında yaptığı tüketici fiyatlarına ilişkin karşılaştırmaya göre, aralık 2004 itibarıyla Almanya'da 193 euroya satın alınabilecek bir mal ve hizmet sepeti için Türkiye'de 100 euro ödemek yeterli. Aynı şekilde İngiltere'de 186 sterline alınabilecek bir mal ve hizmet sepeti ise Türkiye'de 100 sterlinlik bir ödemeyle alınabiliyor.

İsviçre 2.5 kat pahalı

Türkiye'de 100 İsviçre Frangı'na alınabilecek mal ve hizmet sepeti için, OECD'nin fiyat seviyesi en yüksek ülkelerinden biri olan bilinen İsviçre'de 248 frank ödemek gerekiyor. ABD'de 100 dolar ödenerek alınabilecek bir sepet mal ve hizmetin Türkiye'deki fiyatı da 100 dolar olarak hesaplanıyor.

OECD'nin 2004 yılı sonundaki fiyat seviyesini esas alarak yaptığı belirlemelere göre, Türkiye'de 100 olan fiyat seviyesi, Kanada'da 160, Meksika'da 105, Avustralya'da 167, Japonya'da 224, Kore'de 129, Yeni Zelanda'da 168, Avusturya'da 191, Belçika'da 184 seviyesinde bulunuyor.

Patent ücretleri zamlandı

Türk Patent Enstitüsü Başkanlığı'nın Resmi Gazete'de yayımlanan tebliğine göre, Enstitü'nün vereceği hizmetler karşılığında alınacak ücretler yeniden belirlendi.

Tebliğe göre, 1 Ocak'tan geçerli olmak üzere patent başvuru ve faydalı model başvuru ücreti 33.54 YTL'den 34.66 YTL'ye, marka başvuru ücreti 133.33 YTL'den 137.80 YTL'ye, marka yenileme ücreti 341.28 YTL'den 352.71 YTL'ye çıkarıldı.

Diğer patent ücretleri 5.93 YTL ile 795.51 YTL arasında, diğer faydalı model ücretleri 5.93 YTL ile 567.03 YTL arasında, coğrafi işaretler ücreti 39.83 YTL ile 121.1 YTL arasında, endüstriyel tasarım ücretleri de 16.95 YTL ile 2 bin 274.83 YTL arasında belirlendi.

Slovakya ve Çek Cumhuriyeti daha ucuz

Fiyat seviyesi Türkiye'den daha düşük olan Çek Cumhuriyeti'nde 98, Slovakya'da 99 olan fiyat seviyesi Türkiye'de 100'e çıkıyor.

OECD'de ortalama 100 olan fiyat düzeyi satınalma gücü paritesine göre Türkiye'de 54 düzeyinde seyrediyor.

Borçlanma sırası kişilerde

Osmanlı İmparatorluğu'ndan Düyun-u Umumiye borçlarını devralan Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk kuşakları borçlanmaya ve özellikle de dış borçlanmaya kötü gözle baktılar. Osmanlı borçlarının ödenmesi uzun yıllar sürdü ve Türk insanını borçlanmadan soğuttu. 1980'lere kadar bu eğilim böyle sürdü. Kim borçlanmadan söz etse eski kuşak hep Düyun-u Umumiye borçlarını hatırladı ve anlattı. O nedenle 1980'lere gelinceye kadar Türkiye'nin dış borçlanması son derecede sınırlıydı ve olan borçlar da piyasaya değil, devletlere ya da Dünya Bankası, IMF gibi uluslararası kuruluşlardaydı. İç borçlanma da sınırlıydı. Bazı yıllarda bütçe açıklarını kapatmak için Devlet İç İstikraz Tahvilleri ihraç edilirdi. Bir de bunların yanında nakit yönetimini sağlamak gelir ve giderlerin mevsimlik farklılığını gidermek için dalgalı borçlanmaya başvurulurdu. Bu borçlanma da çoğu kez Merkez Bankası'ndan kısa vadeli avans adı verilen bir borçlanma türüyle yapılırdı.

1980'lerde Türkiye'nin tüketim kalıpları değişmeye başladı. Dışa açılmayla birlikte ortaya çıkan değişim, tüketim isteklerini de etkiledi ve Türkiye bunları karşılamak üzere birçok yatırıma girişti. Türkiye, dünyaya açılmak, dünyayla rekabet etmek ve dolayısıyla da hızlı büyümek istiyordu. Türkiye'nin hızlı büyüme isteğinin gerektirdiği yatırımlar, mevcut gelir kaynaklarıyla yapılacak boyutu aşırıydı. İşte o sıralarda iç ve dış borçlanma hızlanmaya başladı. Türkiye ilk kez 1985 yılından başlayarak haftalık ihaleler yoluyla iç borçlanmasını artırmaya başladı. Ardından dış borçlanmada piyasalara açılmaya yöneldi. Önce yabancı bankalardan ya da bankalar konsorsiyumlarından borçlanmaya sonra da uluslararası sermaye piyasalarına tahviller ihraç ederek borçlanmaya başladı.

1980'lerin ekonomik büyümesinin finansmanı büyük ölçüde kamu kesimi iç ve dış borçlanmasıyla finanse edildi. Ne var ki ilk zamanlar gelir kalemi gibi algılanan borçların ister istemez yeni borçlanmalarla ödenmeye çalışılması Türkiye'yi dar boğazlara soktu. Kamu kesimi borçlanması yoluyla büyüme politikası 2000'lerde iflas etti ve kamu kesimi borçlarını ödeyemez noktaya geldi. Doğal olarak kamu kesiminin o noktaya gelmesi bütün ekonomiyi bozduğu için Türkiye 2000 sonunda sinyalini gördüğü krizle 2001 Şubat ayında tanıştı. 2000'li yıllarda Türkiye, kamu kesiminin borçlanması politikasıyla ekonomik büyümesini sonsuza kadar yürütemeyeceğini acı bir biçimde anlamış oldu.

2000'li yıllarda yeni bir olguyla karşı karşıyayız. Bu kez ekonomik büyüme özel kesimin ve özellikle de bireylerin borçlanması yoluyla sağlanıyor. Tüketici kredilerinin ve kredi kartlarının her geçen gün biraz daha artması bize kişilerin sürekli borçlandıklarını ve bu yolla tüketim talebini kamçıldıklarını gösteriyor. Talep hızlandıkça buna yetişmeye çalışan arz da hızlanıyor ve yeni yatırımlar devreye giriyor.

Bunda şikâyet edecek bir şey yok. Çünkü tüketim olmadan yatırım, yatırım olmadan da üretim olmaz. Yani ekonomik faaliyetin başlangıç noktası tüketimdir. Ne var ki bu tüketim eğer başkasından ödünç alınanla yapılıyorsa ve zamanı geldiğinde geri ödenemeyecek boyuta doğru ilerliyorsa o zaman hem yatırımı, hem de üretimi vurur sonunda. Kamu kesimi borçlanma disiplini kaybettiği için bugünlere geldik. Başlangıçta altyapı yatırımlarına yönelik olarak iç borçlanma yapan kamu kesimi sonraki yıllarda borçlarının anaparasını ve faizini ödemek için ve her seferinde daha yüksek faizlerle borçlanmak zorunda kaldı. Türkiye, reel faizi yüzde 30'lara varan borçlanmalar yaptı. 1984 yılında Türkiye'de kamu kesiminin iç borç stoku 10 milyar, dış borç stoku 21 milyar olmak üzere toplam kamu kesimi borç stoku 31 milyar dolardı. Buna görev zararları vb nedenlerle gizlenmiş olanları da ekleseniz bu

miktar 35-36 milyar doları aşmaz. Aynı tarihte GSMH'mız 59 milyar dolardı. Buna göre kamu kesimi borç yükü yüzde 59 idi. 2004 sonu itibarıyla kamu kesimi iç borç stoku 155 milyar, 2004 yılı 9. ayı sonu itibarıyla kamu kesimi dış borç stoku 75 milyar dolara ulaşmıştır. Dış borç stokunun son üç ayda artmayacağını varsaysak bile kamu kesimi toplam borç stokunun 230 milyar dolara ulaşmış olduğu ortaya çıkmaktadır. Buna göre 2004 yıl sonu itibarıyla kamu kesimi borç yükü yüzde 80 dolayında gerçekleşecek demektir.

Demek ki geçtiğimiz 26 yılda kamu kesimi borç stokunu yaklaşık 4 kat artırmış ve bugünkü sıkıntılı noktaya gelmişiz. Demek ki biz borçlanma disiplini bilmiyoruz, ya da borçlanmayla geliri karıştırıyoruz. Kamu kesimi bu kavramları karıştırmamayı 2001 krizi sonrasında kısmen öğrendi. Bu kavramları karıştırmamayı aynı krizle kredilerini ödeyemeyen ve işini kaybeden özel kesim de bir ölçüde öğrendi. Şimdi sırada kişiler var. Eğer kişiler borçlanma disiplini kaybederse, önümüzdeki yıllarda aynı noktaya bu kez farklı bir biçimde gelebiliriz.

Bütün bu uyanlara karşın kişilerin borçlanmasının kamu kesimince bir noktaya kadar düzenlenebileceğini düşünüyorum. Ondaki ötesi özel yaşama karışmaya kadar gider. Kredi kartları ve tüketici kredileriyle ilgili düzenlemeleri yapması gerekenler bankalardır. Bankalar, Bankalar Birliği aracılığıyla bu konuların ayrıntılarını ve standartlarını birlikte saptayıp hayata geçirmelidir. Olumsuz bilgileri paylaşıp, olumlu bilgileri kendisine saklayan, her birinin tek alıp kurmaya çalıştıkları ATM ve pos makinelerini, kurulacak ortak bir şirkette toplayamayan bir bankacılık kesiminden bunu beklemenin hayal olduğunu biliyorum elbette.

Ama yine de bir kez daha bu konuyu gündeme getirmek istiyorum. Çünkü eğer bankalar bir araya gelerek bunları gerçekleştiremezlerse kamu kesimi, özel yaşama karışmaya kadar varacak düzenlemeler yapacak gibi görünüyor.

Mahfi Eğilmez

İNSANIZ BİZ...

Dünya tarihi içinde büyük ekonomik değişimler üretim şekilleri ve araçları konusundaki gelişimlere paralel olarak yaşandı. Her değişim döneminde ise durumun analizi, dinamiklerin değişim eğilimi, verimlilik artışı, değişimin mevcut ve olası etkileri gibi konular irdelendi. Bu süreçler içinde yaşanan büyük başarılar-başarısızlıklar, süreç içinde gelişip büyüyenler ve yitip gidenler, yaşanan krizler...vb. olaylar tarih içinde yerini aldı. Yaşadığımız günlerden gerilere baktığımızda sadece belli başlı dönüm noktaları dikkatimizi çekmekte...O günlerdeki kararsızlıkları, cesaretleri, hırsları, endişeleri, üzüntüleri, sevinçleri, bilgelikleri vs. değil, daha çok -biraz da zaten olması gereken şekilde yaşanmış görünen- doğal sonuçları görmekteyiz. Ama o günleri yaşayanlar, o dönemlerde rol üstlenenler bu süreçleri bizim kadar doğal ve soğukkanlıca karşıladılar mı?... Tarihi geri alabilseydik insanlık adına acaba neleri farklı ele alırdık?...

Sanayi devrimi döneminin en çarpıcı tarafı üretim araçlarının gelişmesi ve bu araçlar üzerindeki mülkiyet sahipliği idi. İnsanlar, gruplar, kurumlar, ülkeler sahip oldukları üretim araçları ve bu araçların verimli kullanılması ölçüsünde başarılı oldular. Üretim araçları kapasitesi, bu araçların çalıştırılması için ihtiyaç duyulan kaynaklar (enerji, insan, finansman vs.) hedeflenen başarının hesabında oldukça belirleyici unsurlardı ve bu durum da hesaplamaları son derece kolaylaştırıyordu. Üretim için nitelikli iş gücü ihtiyacı yüksek değildi. Uygun zaman ve uygun kaynaklarla harekete geçenler, büyük başarılarla imza attılar. Dönem büyük ivmesini bu dinamiklerden aldı. Süreç içinde eşit kaynaklara sahip olanlar farkı, yaratıcı sistemsel çözümlerle yakaladılar.

Günümüzde ise konuyla ilgili herkesin fikir birliği içinde olduğu yeni bir dönem daha yaşıyoruz: Bilgi Çağı Dönemi...

Bu yeni dönem içinde hepimizin doğrudan veya dolaylı, büyük veya küçük bir rolü var... ve bu süreç içinde yine her süreçte olduğu gibi kararsızlıklar, cesaretler, hırslar, endişeler, üzüntüler, sevinçler ile baş başayız. Bu süreçteki yeni fırsatlar, bu fırsatları zamanında değerlendirenler için yeni başarıları getirecek. O halde dönemin özelliklerini, dinamiklerinin değişim eğilimini incelemek, bu tarihsel satrancı doğru oynamak gerekli.

Bilgi çağının dinamiklerini gözden geçirdiğimizde ise, sanayi devrimi döneminden farklı dinamiklerle karşılaşıyoruz. Bu dönemin en büyük sermayesinin bilgi olduğu ifade ediliyor. Oysa bilgi çağının performansını bilginin kullanımına sunulduğu "insan" belirleyecek. Bilginin paylaşımında ve kullanımında elektronik dünyasındaki gelişmeler genel olarak bedelini ödeyen her kurumun yararlanabileceği bir altyapı sunmaktadır. Bu noktada tanımlanmış ve paylaşımına sunulmuş bilgi sermayesi elbette ki önemlidir, ancak dönemin performansını bir önceki dönemden farklı olarak artık nitelikli ve bilgiyi gerektiği şekilde

kullanan insanlar belirleyecektir.

Bu dönemin önemli farklılıklarından biri de hedeflenen başarılar için hesap yaparken elimizde önceki dönemde olduğu çok somut ve kolay hesaplanacak bir kapasite hesabı yapılamamasıdır. Konu bilgi ve insana geldiğinde mühendislerimizin klasik kapasite hesabı bir anda zeminini kaybetmektedir. Bilginin ve insanın kapasite ve performansını değerlendirmek öyle görünüyor ki daha uzun süre üzerinde çalışılacak konuların başında geliyor. Bu çalışma sırasında ise artık makine hızı, adam-saat rakamları yerini başka kriterlere bırakacak...ve bu konuda mühendislerin ve farklı disiplinlerden uzmanların ortak çalışmalar yapması gerekli olacaktır.

Bu dönemin yine üzerinde durulması gereken bir başka ayrıntı da her dönemde olduğu gibi aslında hedef kitlenin yine insan olması.

Bilgi Çağında İnsan Faktörü

Bilginin nasıl kaydedileceği ve nasıl kullanıma sunulacağı konuları dönem içinde pek çoğumuzun üzerinde çalıştığı ayrıntılar. Oysa bu dönemin neredeyse merkezinde yer alan insanı nasıl ele alacağız? İnsanın kapasitesi nedir? Sağladığımız girdiler sonucunda insandan her zaman belirli bir performans alabilir miyiz? "X" Kadar bilgiyi kullanan insanın "Y" kadar yaratıcı olabileceğini söyleyebilir miyiz?

Doğduğu günden bu yana aslında çok da elinde olmayan nedenlerle bir kadere teslim olan, kendi iradesiyle belirlemediği aile, toplum, çevre içinde Onun için geliştirilmiş -geliştirilememiş- yetişme biçimi, eğitim olanağı, gelir düzeyi, sosyal yaşantı içinde

kendisinin ve sevdiklerinin istek ve beklentilerinin karşılamaya koşullanan; günlük hayatı özel, iş ve sosyal olarak kendisine ve taleplere göre dengelemeye çalışan ve her gün çeşitli streslerle baş etmeye uğraşan insan. Elimizdeki önemli sermaye. Şu sermayenin haline bakın! Hiç de makineye benzemiyor. O halde Onu bir makine gibi harekete geçiremeyeceğiz.

Bu dönemde başarının belirleyicisi artık daha yaratıcı, kendisini geliştirmeye açık ve istekli, dikkatli, fırsatları zamanında değerlendiren ve harekete geçen, liderlik vasıflarına sahip ve ekip çalışmasına yatkın, gerektiğinde bütünleştirici ve ayrıştırıcı olmayı bilen, dönemin özelliklerinin ve değişimin farkında olan ve diğer insanlara değer veren, iş ve özel yaşantısında belirli dengeleri yakalamış, bugünü ve yarını değerlendirebilen ve planlayan, belki de en önemlisi motive olmayı bilen insanlar olacak.

İnsanı Anlamak

Son yıllarda insan kaynakları konusundaki yaşanan hızlı gelişmeler biraz bilinçli, biraz içgüdüsel değişim ihtiyaçlarından kaynaklanmaktadır. İnsanın yukarıda sayılan ve daha pek çok ilaveler yapılabilecek özelliklerini geliştirmek, Onu motive edebilmek, yeni dönemin önemli çabası olacak.

İnsanda bu özellikleri geliştirebilmek ise her şeyden önce elimizdeki bu sermayeyi çok iyi tanımakla başlıyor. O nedenle de belki bu güne ayrı ayrı gelişen ve bir bakış açısı altında toplanmamış farklı bilimlerin birikimlerini biraya getirmek gerekli.

Büyük değişim ve başarıları; insanı anlamadan, insana rağmen, insan için ve bunu istemeyen insanlarla gerçekleştiremeyiz. İnsanı da iş hayatında insan, özel hayatında insan olarak keskin sınırlarla ayıramayız.

İnsanı belli davranışlara yönelten deneyimleri:

Örgütlerde herkes için ortak fayda sağlayacak ve özellikle de değişim gerektiren projeler sırasında insan davranış ve tutumlarını incelediğimizde hep aynı

sorunlarla karşılaşırız:

- * *Mevcut durumdan yakınma,*
- * *Yapılabileceklerin faydalı olacağından emin olamama endişesi (değişimden korkma),*
- * *Aslında çözümün basit, ancak çok köklü anlayış değişikliği ile sağlanabileceği, bunun da ciddi harcamalar getireceği, bu nedenle de kabul edilmeyeceği inancı (mükemmel çözümler arama mazereti),*
- * *İyi planlanmamış ve eksik unsurları bulunan bir değişim programının, belki de mevcut durumdan daha kötü sonuçlar vereceği endişesi (korku ve tehdit),*
- * *Zaten kimsenin (kendisi dışında) sahip olduğu sorumlulukları yerine getirmediği yakınması (Sorunu basitleştirme),*
- * *Yıllardır konuyla ilgili görüş ve önerilerini Üst Yönetime aktardıkları, ancak her hangi olumlu bir tepkiyle karşılaşmadıkları ifadesi (küskenleşme)*

Projelerin uygulama dönemlerinde ise benzer ancak farklılaşmış tutumlarla karşılaşırız:

- * *Bu yapılanlar bize hiç uygun değil,*
- * *Göreceksiniz ki hiçbir şey değişmeyecek,... Ben de zaten buradan ayrılacağım....(Diğer işyerlerinde bu tür sorunlar olmayacak umudu ile arayış içinde olmak)*
- * *X Yetkilisi bu uygulamaya destek vermeyecek,*
- * *Verilen sözler ve taahhütler tutulmayacak,*

İnsanların tüm bu yakınma ve uyarma öngörülerini bir önerme gibi ele alırsak; aslında pek çok konuda bu kişilerin haklı olabileceklerini de görürüz. Çünkü o güne kadar yaşadıkları her türlü olay, bu konularda belirli kalıplar geliştirmelerini ve bu sayede kendilerini korudukları bir ortam sağlamıştır...ve durum sürekli tekrar ederek, etrafımızı sarmakta, aramıza yeni katılanlara bulaşmakta, kurumun bir gerçeği haline gelerek geleceğin önünde sarsılmaz bir kale gibi durmaktadır.

Olaylar karşısında bizi belirli davranışlara yönlendiren sahip olduğumuz inançlarımız ve ihtiyaçlarımızdır. İnanmadığımız hiçbir konuda başarılı olma şansımız yoktur. Zihinsel doğamız maalesef böyle çalışır. Ancak bu durumun bir başka açıdan değerlendirilmesiyle söz konusu doğayı olumlu yöne çevirmek mümkündür: Yapmak istediklerimize engel oluşturan inançlarımızı değiştirmek. Çünkü her davranışımızda sırasıyla duygularımız, tutumlarımız ve en sonunda inançlarımız kendi güçlerini dayatır ve bizi bu tür tepkilere, seçimlere yönlendirir.

İnançlar ise yaşadığımız duygusal derslerle oluşmaktadır. Bize anlatılan mantıklı çözümler ve analizlerle değil. İş ortamının acımasız gerçekleri içinde bu duygusal ders konusu biraz şaşırtıcı olsa da son yıllarda etkileri yapılan deney ve gözlemlerle tespit edilmiş ve daha ayrıntılı incelenmesi gereken bir konudur. Çünkü hiç birimiz sadece rasyonel

analizlere göre hareket etmiyoruz. İş hayatında neden böyle olsun ki?...

Ekonomi okuduğum yıllarda "homo-economicus" diye hayali bir varlıkla ilgili varsayımdan hakaret edilerek bazı analizler yapıldı. Bu hayali kişi her türlü kararını son derece rasyonel gerçeklere göre verir ve o şekilde davranırdı. Bu gün bir ekonomist ve bir tüketici olarak kendine baktığımda hiç de rasyonel davranmadığım tercihlerde bulunduğumu fark ediyorum. Çoğunlukla sevdiğim markaları (rasyonel olmasa da) satın alıyor, sevmediklerimi (rasyonel olsa da) almayabiliyorum. Bir tüketici olarak böyle davranıyorsam, iş ortamında niye son derece rasyonel davranayım?

Bu gerekçe ile iş ortamı her ne kadar profesyonellik gerektirse de duygusal açımları her zaman olacaktır. İş hayatımızı şöyle bir gözden geçirdiğimizde -sözde rasyonel bu dünya içinde- aslında ne kadar da duygusal güdülerle hareket edildiğini çok rahat gözlemleriz.

Örgüte bağlılık ve ihtiyaçlar dengesi:

İş ortamı içinde gerçekleşen olaylar karşısında tepe yönetimin karar ve uygulamaları, aile ortamı gibi adil ve saygılı olmalı, bu tutumlarla diğer kişi ve olayların çözümlerine örnek teşkil edildiği unutulmamalıdır. Her lider ekibine kendi değer yargılarını ve inançlarını bu şekilde transfer eder. Transfer edilen özellikler tutarlı ve olumlu ise diğer kişiler ve ortam bu sonucu yansıtır, örgütsel bağlılık yaratılır. Bir grup çalışan üzerinde yapılan bir araştırmaya göre, insanların işlerinde ne kadar çaba harcadıklarını belirleyen, kendilerine kuruluşlarına ne kadar bağlı hissettikleri; yani orada çalışmaktan ne kadar gurur duydukları, işlerinin kimlik arayışlarında ne kadar büyük bir yeri olduğu, kendilerini ne kadar "aileden biri" olarak hissettikleridir. Adil ve saygılı tutum örgütsel bağlılığı artırır. Ancak tersi durumunda örgütsel bağlılığı yıkan bir ortam hazırlar; kendi yaptığı işlerle ilgili kararlardan tecrit edilmiş ve koparılmış, kendine değer verilmeden iyi bir gayretle çalışması beklenen kırgın insanlar yaratırız.... ve bu insanlar artık örgüte bağlı değildir ve bu hataların telafisi neredeyse imkansızdır. Bundan sonraki tutumları artık tamamen kendilerini ve çıkarlarını korumaya yönelik olacaktır.

Uygun bir davranış ve tutum ortamı içinde olan insanın gerek iş hayatında ve gerekse de özel hayatında bir takım insanca ihtiyaçları söz konusudur. Yaptığımız analiz içinde yıllarca bildiğimiz halde iş hayatı, rekabet böyle gerektiriyor diye ihmal ettiğimiz ihtiyaçlardan da söz etmek gerekiyor. Kişilere yaptıkları iş karşılığında ücret ödeyerek bir iş lütfetmek tavrı karşımızdakini makine yerine koymaktır. İnsan, insanca ihtiyaçlarını karşılayabileceği ortamlarda bulunmak ister. Bu

nedenle Maslow'un (1970) İhtiyaçlar Hiyerarşisi'nden hareketle insanların öncelikle ve sırasıyla fiziksel, güvenlik, ait olma ve sevgi, saygı ve kendini geliştirme ihtiyaçlarını dikkate almalıyız. Geldiğimiz aşamada bu hiyerarşinin hepimizin çok iyi bildiği ayrıntılarından söz etmeye gerek yok, sadece hatırlamak ve önemsemek yeterli. İnsanların kendi mesleki yaşamlarını yönetme ihtiyacı ile işyerindeki ortak hedeflere bağlanma ihtiyacı arasındaki denge, performans açısından çok önemlidir. Aksi halde insanlar yine aynı ücreti alabilecekleri başka bir işyerini neden düşünmesinler ki?..

Geri bildirim ve önemi:

İnsanın zihinsel ve davranışsal doğasını incelemeye devam ettiğimizde kişiden kişiye farklı eşiklerde ama herkes için geçerli bir "değer duygusu-benlik değeri" ve "geri bildirimlerle kendini geliştirme döngüsü" ile karşılaşırız.

Hepimiz yaptığımız her işte (sabahları ayna karşısında görünüş etkimiz, toplantılarda yaptığımız sunumun etkileri, kızdığımızda söylediklerimizin etkisi, çocuğumuzu terbiye ederken karşılaştığımız sonuçlar, bir arkadaşımızla dertleşirken onun söyledikleri vs.) bir geri bildirim ararız. Bu geri bildirimler bizim bu konulardaki yaklaşımlarımızı, davranışlarımızı yeniden

düzenlememizde yardımcı olur. Yıllarca bu şekilde pek çok yetenek, uzmanlık geliştirmişizdir. Bazen cesaretimiz kırılır, bazen de büyük bir kendine güven duygusu içinde oluruz.

İnsanlar arasında geri bildirim (iç-diş geri bildirim) alma, verme ve değerlendirme konularında farklılıklar vardır. Zihinsel doğamız gereği olumlu geri bildirimler bizi motive eder, olumsuzlar ise serinkanlıca değerlendirdiğimizde benlik değerimizle çatışmamak şartıyla bize değişim yapma

motivasyonu sunar. Danışmanlık psikolojisinin öncülerinden Harry Levinson "Günümüzde insanların gün geçtikçe işlerinde daha yeterli bir hale geldiklerini duyumsamaya gereksinimleri var; yoksa orada durmazlar," ifadesi geri bildirimün önemini açıkça ortaya koymaktadır.

Geri bildirim başlığı altında çalışanların işle ilgili performans değerlendirmeleri, yetkinlik değerlendirmeleri, ödüllendirme sistemleri, kurum içi iletişim araçları vs. her şey seferber edilmeli, ancak günlük yaşamda dostça bir "Aferin!" demenin, teşekkür etmenin önemi unutulmamalıdır. Performans değerlendirmeye ya da bir ödüle layık kişiyi seçmeye ayırdığımız zamanı, bu geri bildirimleri insanların benlik değerini zedelemeyecek şekilde ve samimice yapacağımız ortamlar yaratmaya da ayırmalıyız.

İnsanların kişiliğine yönelik zeka, çalışkanlık, titizlik,

dürüstlük vs. konularında yaptığımız toptan ve negatif geri bildirimler, o "insanın" ve "bizim" daha pekişmiş halde bu sorunlarla baş başa kalmamızı sağlar, sorunların çözülmesini değil. Çünkü hiçbir insan tam anlamıyla ve her konuda çalışkan, dürüst, becerikli, zeki, anlayışlı, dikkatli vs. olamaz.

İnsanların benlik değeri duygusunu anlamak konusunda patron ve yöneticilerin öncelikle kendi sahip olduklarını gözden geçirmeleri, karşı tarafı anlamak ve değerlendirmek konusunda ciddi ipuçları vermektedir. Bir patronun ya da üst yöneticinin sahip olduğu arabaların veya evlerin büyüklüğü, sağlamlığı, çeşitliliği; insanların onunla konuşurken takındıkları saygılı tutum, karar alma ve uygulama özgürlükleri, kendilerini geliştirme olanakları hepsi birer geri bildirim göstergesidir ve her insanın samimi emeği karşısında bu tür göstergeleri beklemeye hakkı vardır.

Geri bildirim kültürünü bu esaslara göre adil ve saygılı olarak düzenlemek ve ihmal etmemek, çalışanlarımızın kendilerini geliştirmelerine destek olacak, örgütsel şaheserler yaratacaktır.

Motive olabilmek-Motive edebilmek:

Şimdiye kadar paylaştığımız görüşlerden de anlıyoruz ki insanı anlamak, değerlendirmek, tespit ettiğimiz gerçeklere uygun tepkiler vermek ve sonunda da insanı harekete geçirmek aslında pek de kolay değil. O nedenle motivasyon konusunda bildiklerimizi şöyle bir toparlayalım:

Yıllardır motivasyonun doğuştan geldiği düşünmüştür. Bazı insanlarda vardır, bazılarında yoktur. Oysa günümüzde yapılan çalışmalar sonrasında tersini öğrenmediğimiz sürece, tüm insanların doğuştan kendini yeterli hissetme dürtüsüne sahip olarak dünyaya geldiğini gözlemlenmiştir. Oynayan çocuklar izlendiğinde, çocukların kendi sorunlarını kendilerinin seçtiğini görülür, çünkü bunları ilginç ve üstesinden gelinebilir bulmaktadırlar. Yöneticiler için yapılan bu tür bir halka atma oyununda da yine (motivasyonunu kaybetmemiş) kişilerin her olumlu deneme sonunda halka atma mesafesini % 50 arttırdığı görülmüştür. Benzer şekilde, belli bir göreve motive olmamız için "duygusal bağ", "meydan okuma" ve "getiri"ye sahip olmamız gerekir. En etkili getiri, dışarıdan verilen bir ödül değil, "iç doyum"dur. Aşırı denetime yönelir, meydan okumaları kendimiz belirler ve bunları henüz kişisel getiri elde etmeye hazır olmayan durumdaki kişilere dayatırsak, motivasyon sorunuyla baş başa kalırız.

Zihinsel doğamızda mesajları harekete geçiren ve dikkat sistemine gönderen devrelerin ayrılmaz bir parçası olan limbik sistem, sürüngen beyniyle birlikte öğrenmeyi teşvik eder. Ama aynı zamanda, beynin yapması talep edilen şeyle kişisel ve duygusal herhangi bir bağlantı kuramazsa, kelimenin tam anlamıyla, düşünme sistemlerini kapatır. Dahası eğer güçlü duygularla sarmalanmışsa, daha az duyguyu yüklü

işler kesinlikle içimize nüfuz edemez. Yeni araştırmalar, gerçek ya da algılanan bir tehdidin varlığında sürüngen ve limbik beynin, beyin kabuğunun sağ yarımküresini söz konusu durumdan kaçınmaya yönelttiğini ortaya koymuştur; bu, beynin normal öğrenme kalıplarını değiştirir.

Bizi harekete geçiren faktörlerden birisi de meydan okumadır. Meydan okuma tüm insanları motive eder ve yaygın görüşün aksine hatalar, belirsizlik ya da bir amaca ulaşmadaki başarısızlık aralıksız çabayı esinlendirebilir; ama bu ancak meydan okuma mantıklı bir başarı şansı ya da uygun getiri sunacak şekilde ayarlanmışsa mümkündür. Çok sayıda başarı tatmış olanlar başarıya ulaşma şansı fazla olmayan girişimleri ya da zor görevleri daha fazla göze alır. Zor bir görevin üstesinden gelmenin sevincini ender yaşamış olan

"motivasyonsuzlar" daha küçük ve daha davetkar adımlara gereksinim duyar.

Sahip olunan yetenekler ve yapması gereken işlerin zorluğu arasındaki ilişkiye odaklanan çalışmalar, insanların en fazla meydan okuma zorluğundaki işlerde motivasyona sahip olduklarını göstermiştir.

Ödüllendirme sistemini içeriye, kişisel özsaygı düzeyine ve bir meydan okumanın üstesinden gelmekten duyulan hazza yönlendirmeliyiz. Birisini motive etmek istediğimizde üstesinden gelinmesi gereken meydan okumanın ne olduğu ve sonuca ait ödülün (ihtiyaçlar hiyerarşisine göre) ne olacağı konusunu düşünmeliyiz.

Motivasyonla ilgili yönetim tarzları incelendiğinde üç tarz saptanmıştır;

1. **Gevşek** : Yetersiz düzen ve meydan okuma, tutarsız kurallar

2. **Otoriter** : Hükmeden, aşırı karışan, talepkar; dışsal ödül veya cezaya başvuran ; çaba (süreç) yerine sonuca odaklanan

3. **Yetkin** : Açık kurallar, düzen ve beklentiler koyan, ancak görüşmeye açık; kişinin görüşünü dinleyen; duruma uygun seçenekler sunan; kişinin özerkliğini (kendi başına yapma çabasını) destekleyen; gerçek ilerlemeyi öven

Yönetimsel tarzımızı belirlerken, tarzımızın beklentimize uyumuna bakıp rasyonel bir karar verebiliriz.

Çok yüksek veya çok düşük beklentilerin bulunduğu ortamlarda "öğrenilmiş çaresizlik" ile karşılaşırız. Motivasyon duygusunun yaratıldığı ortamlarda disiplin sorunları azalır, uyum, yaratıcılık ve ekip çalışması gelişir.

Bilimsellikte öncelikle doğru teşhis çok önemlidir. Bundan sonra ki sayılarda somut önerilerle birlikte olmak umuduyla, "İnsanca Kalın!"

Handan Ersan

Kaynaklar :

1. *Çocuğunuzun Gelişen Aklı* – Jane M.Healy

2. *Yöneticiler İçin NLP* – Dr. Harry Alder

3. *İşbaşında Duygusal Zeka* – Daniel Goleman

Bilgisayar Kullanımı ile İlgili Sağlık Sorunları

Amerika Birleşik Devletler (ABD) İş İstatistikleri Bürosu verilerine göre, bilgisayar kullanımına bağlı sağlık sorunları (yineleyen zorlayıcı travmalar-TZT) nedeniyle başvurular işle ilgili hastalıkların %64'ünü oluşturmakta, yıllık 20 milyar dolarlık harcama gerektirmekte, aynı zamanda iş veriminde düşümlere neden olmaktadır.

Tüm dünyada bilgisayar kullanımı giderek yaygınlaşırken, bilgisayar kullanımının sağlık üzerine etkileri de sağlıkçıların gündemine girmeye başlamıştır. Bu sorunlar arasında göz ve kas iskelet sistemi sorunları önde gelirken, kişilik, sosyal ve ruhsal durum üzerine de etkileri olabileceği düşünülmektedir.

Bilgisayar kullanımıyla ilişkili sağlık sorunlarının bir kısmı, bilgisayar ekranlarının oluşturduğu elektromanyetik alandan, bir kısmı da işin özelliğinden kaynaklanır. Bilgisayar karşısında iken genellikle durağan bir pozisyonda belirli hareketler sürekli yinelenir. Bu durum ise TZT için risk oluşturmaktadır. TZT belirtileri hafif bir ağrıdan şiddetli ağrılara kadar değişik düzeyde olup, işlev zorluğuna yol açabilir. Erken dönemde ağrılar yorgunlukta ortaya çıkıp işi bıraktınca kaybolurken, orta dönemde ağrılar işin başlangıcından hemen sonra ortaya çıkar. İleri dönemde ağrılar dinlenme sırasında da vardır, hafif işler bile zorlukla yapılır.

Bilgisayar kullanıcılarının maruz kaldığı bir diğer zararlı etken elektromanyetik dalgalardır. Ekranlarının oluşturduğu elektromanyetik alanlar, insan vücudu yüzeyinde havadaki toz parçacıklarını çeken bir elektriklenme oluşturur (Elektromanyetik alanlar ekrandan uzaklaştıkça hızla azalır, ekranın ön kısmında en az düzeyde iken, yanlarında, üstünde ve arkasında fazladır).

TZT için risk etmenleri çevresel, fiziksel ve ruhsal olmak üzere üç grupta toplanmaktadır. Fiziksel risk etmenleri arasında; kas gücünün aşırı kullanılması, uygun olmayan duruş biçimi, uzun süre bilgisayar karşısında ara vermeden çalışmak yer alırken, ruhsal risk etmenleri arasında; aşırı iş yükü duygusu, stres, olumsuz iş ortamı ilişkileri sayılabilir. Çevresel etmenler arasında gürültü, oda ısısı, nemi, aydınlatması ve ortamda bulunan araçların özellikleri bulunmaktadır.

Göz: Bilgisayar kullanımı sırasında gözler bir çok etkene bağlı olarak az ya da çok etkilenir. Bu etkiler arasında monitörün özelliği, kullanıcının pozisyonu ve var olan kırma kusuru için gözlük kullanıp kullanmaması, odanın aydınlatması, ekranda ki ışık yansımaları

kullanılan zemin ve karakter özellikleri sayılabilir. Bilgisayar kullanımına bağlı gözlerde yorgunluk, yanma hissi, kızarıklık, kaşıntı, sulanma, bulanık ya da çift görme gibi yakınmalar sıktır. İş yerinde yapılan bazı düzenlemeler ve kullanıcıların eğitimi ile bu sorunların bir kısmı önlenebilir. Bilgisayar kullanırken kullanıcılar göz kapaklarını farkında olmadan daha az açıp kapatırlar (Ortalama dakikada 12 olan göz kırpması sayısı, bilgisayar kullanımı sırasında dakikada beşe kadar düşebilmekte, bu da kuru göz yakınmalarına yol açabilmektedir). Bilgisayar monitörlerinden yayılan negatif yüklü partiküller, insan bedeninde ve gözlerde negatif elektrik yükü oluşturarak havadaki pozitif yüklü toz parçacıklarını çekip gözlerde konjonktivite bağlı yakınmalara neden olabilmektedir.

Kırma kusuru olup da gözlük kullanmayan kişiler, görme ile ilgili sorunların yanı sıra ekrana olan uzaklığı koruyamadıklarından olumsuz etkilere daha çok maruz kalabilirler. Özellikle 40-50 ve üzeri yaşlardaki kişilerin, bilgisayar kullanırken 50-70 cm mesafeye göre düzenlenmiş gözlük kullanması gerekebilmektedir.

Kas iskelet sistemi:

Bilgisayar kullanımı çok az değişen bir duruşla, el bileği ve kol kaslarının benzer hareketleri yapmasını gerektiren bir uğraştır. Bu nedenle omurga, omuz, sırt, dirsek, el bileği ve parmaklara ilişkin rahatsızlıklar sık görülür. Karpal tünel sendromu, ulnar sinir tutulumu, lateral medial epikondilitis, DeQuervian tenosinovitis, myofasial boyun ağrısı TZT ile ilişkili başlıca rahatsızlıklardır.

Karpal tünel sendromu, bilgisayar kullanıcıları arasında sık görülen, medial sinir ve fleksör tendonların tutulumunu içeren ve önemli sonuçlar doğuran ağrılı bir durumdur. Nedenleri arasında genetik yatkınlık ve yaşam biçiminin önemli olduğu bilinmektedir.

İşyeri düzeni ve korunma:

Çalışma ortamında belirli standartların sağlanması hem sağlık hem de iş verimi açısından oldukça önem taşır. Bu standartlar bilgisayar donanımının özellikleri, bilgisayarların yerleştirilmesi, sandalye, masa, odanın aydınlatması, temizliği gibi bir çok konuyu içermelidir.

Monitör: Monitörün çözünürlüğünün yüksek, elektromanyetik etkisinin düşük olması aranan

özelliklerdendir. Monitörler odada pencere ve lambalardan kaynaklanan ışık yansımaları en az olacak biçimde yerleştirilmelidir. Birden çok bilgisayarın bulunduğu ortamlarda bilgisayarın yanında ve arkasında 120 cm'den daha az mesafede kimse çalışmamalıdır. Monitör kullanıcının tam karşısında, monitörün üst kenarı kullanıcının gözleri ile aynı düzeyde olmalıdır. Bilgisayar ekranı üzerinde ki ışık yansımaları görmeyi zorlaştırıp, kişinin bilgisayara gereğinden fazla yaklaşmasına ve iş veriminin düşmesine neden olur. Bu nedenle yansımalar önlenmelidir. Oda aydınlatmasının normalden yarı yarıya daha az olması rahatlık sağlayacaktır.

Ekran koruyucu: Toprak hattı olan ekran koruyucular bilgisayarın elektrik yükünün azaltılmasında etkili olmakta, bununla birlikte ortamın ve ekranın tozunun ıslak bezle sık sık alınması da özellikle gözlerde toza bağlı yakınmaları azaltabilmektedir. Yine ekranın tozunun alınması görüntünün netleşmesine de katkıda bulunmaktadır.

Ekran parlaklığı ve kontrastının ayarlanması gözle ilgili yakınmaları azaltıcı olabilmektedir. Genellikle beyaz zemin üzerine siyah uygun bir seçimdir.

Fare ve klavye: Fare kullanımına bağlı travmalarda sık görülmekte olup, kullanım sırasında uyulmasında yarar olan öneriler şunlardır: Farenin olabildiğince vücuda yakın tutularak omuz el bileği ve dirsekteki, gerilimin azaltılması, yüksekliğin uygun olması ve kimi durumlarda fare yerine klavyenin kullanılmasıdır. Fare ve klavye kolların rahatlıkla ulaşabileceği bir uzaklıkta ve yükseklikte olmalıdır.

Sandalye: Çalışma sandalyesinin tekerlekli, yükseklik ve sırtlığının ayarlanabilir olması, yanlarda kolları dinlendirebilecek yerlerinin olması önerilir.

Kağıt askısı: Bilgisayar ekranının yanı sıra kağıt okumak baş ve gözlerin sık sık hareket etmesine, gözlerin sık sık farklı mesafeler için akomodasyon yapmasına neden olur ki bu da çeşitli yakınmalara yol açar. Bu nedenle okunacak belgeler bilgisayar ekranına oldukça yakın ve göze ekranla eşit uzaklıkta olur ise akomodasyona bağlı yakınmalar azalacaktır. Bu amaçla kağıt askısı kullanılabilir.

Bilek Dinlendirici: Bilek dinlendiricilerin karpal tünel sendromunu önlemede yararları olabilir. Bilek dinlendiricinin bilgisayar kullanırken değil, dinlenme sırasında kullanılması önerilmektedir.

Duruş biçimi: İyi bir duruş biçimi en az enerji ile en yüksek verimin elde edildiği, rahat bir biçimdir. İyi bir duruşun başlıca özellikleri; başın dik, sırtın destekli, kolların rahat, gözlerin bilgisayar ekranının üst düzeyi ile yakın düzeyde ve ekranın tam karşıda olmasıdır. Kullanıcının bilgisayara olan uzaklığı hem sağlık hem de verim açısından önemlidir. Kullanıcının bilgisayara

olan uzaklığının 50-70 cm olması önerilmektedir. Bilgisayarların elektromanyetik alanlarının etki alanı yanlarda ve arkada daha fazladır. Bu nedenle bilgisayarların yanları ve arkasında oturanlar daha uzak konumda olmalıdır. Bilgisayarın önündeki güvenli aralık yaklaşık 70 cm (yaklaşık erişkin kol boyu), diğer yönlerinde ise 120 cm'dir.

Ara verme alışkanlığı: Bir saatlik çalışma süresinde 5-15 dakikalık ara verilmesi, hem kas iskelet sistemi hem de göz ile ilgili yakınmaları azaltacaktır. Bu davranışın yakınmalar başlamadan önce de sergilenmesinin korunmada oldukça etkili olduğu genel olarak kabul edilmektedir. Ara verme ile ilgili bir yazar

yazısında kısa, orta ve uzun süreli aralardan söz etmektedir. Kısa aranın yaklaşık her 10 dakikada bir 10 saniye kadar sürmesini, bilgisayardan biraz uzaklaşıp derin nefes alınmasını, göz kapaklarının açılıp kapatılmasını ve bilgisayar dışında farklı uzaklıktaki bir nesneye bakılmasını önermektedir. Orta büyüklükteki aranın ise yaklaşık her 1 saatte 5 dakika kadar sürmesini, ve bu arada ayağa kalkarak gerilmeyi; birkaç saatte bir ise daha büyük aralar verilmesini çay ya da kahve molasını önermektedir.

dışında farklı uzaklıktaki bir nesneye bakılmasını önermektedir.

İyi bir iş planı yaparak kullanıcılar bilgisayar işlerini güne yayarak, aralarda diğer işleri yapabilirler. Ekip çalışması ve görev değişimi, görev çeşitliliği işle ilgili yapılabilecek düzenlemeler arasında olabilir.

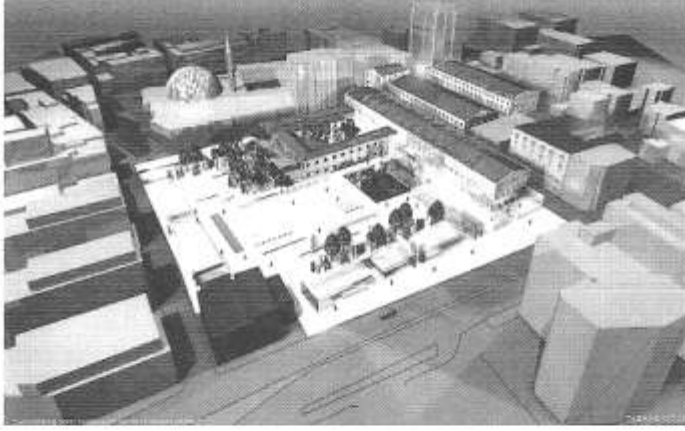
Egzersiz el ve bilek egzersizleri karpal tünel sendromunu ile ilgili yakınmaları azaltabilmektedir. El bileğini güçlü ve esnek kılacak egzersizler korunma amacı ile sorun başlamadan önce yapılmalıdır. Aksi durumda var olan sorunu artırabilir. Akut durumlarda non steroid antiinflamatuar ilaçlar, steroid tedavisi, dinlenme önerilebilir. İlaç ve fizik tedaviye yanıt vermeyen durumlarda cerrahi tedavi ile başarılı sonuçlar alınabilir.

Sonuç

Her geçen gün yaşamımızda daha çok yer bulan bilgisayarlar, olumlu bir çok katkının yanı sıra, bir kısım sağlık sorunlarına da neden olmaktadır. Bu sorunlar oldukça yaygın olarak görülmekte, önemli işgücü ve ekonomik kayıplara neden olabilmektedir. Buna karşın alınacak bazı önlemlerle önemli ölçüde bu sorunlar azaltılabilecektir.

30 Milyon dolarlık Tekel-Regie Projesi

Samsun Büyükşehir Belediyesi'nin 49 yılına Milli Emlak Genel Müdürlüğü'nden devraldığı eski sigara fabrikası, TEKEL depoları ile TEKEL Başmüdürlüğü ve 75. Yıl Kültür Merkezi binalarının, turizm ve ticaret merkezi olması için proje hazırlandı. Hazırlanan projede 'yap-ışlet-devret' modeli ile yapılacak restorasyonun, 30 milyon dolarlık bir yatırım gerektirdiği belirtildi. Samsun Büyükşehir Belediye Başkanı Yusuf Ziya Yılmaz'ın girişimi ile Tabanlıoğlu isimli mimarlık firması tarafından hazırlanan "Samsun Regie TEKEL Fabrikaları Turizm ve Ticaret Merkezi" projesi, Büyükşehir Belediyesi'nde düzenlenen toplantıda işadamları ve basına anlatıldı.

Başkan Yusuf Ziya Yılmaz'ın konuşmasının ardından Tabanlıoğlu firmasının sahibi Murat Tabanlıoğlu da, proje hakkında detaylı bilgi verdi. Eski sigara fabrikası ve TEKEL depolarının dünyanın imreneceği bir potansiyele sahip olduğunu vurgulayan Tabanlıoğlu, projenin 30 milyon dolarlık bir yatırım gerektirdiğini ve 2 yılda tamamlanabileceğini açıkladı.

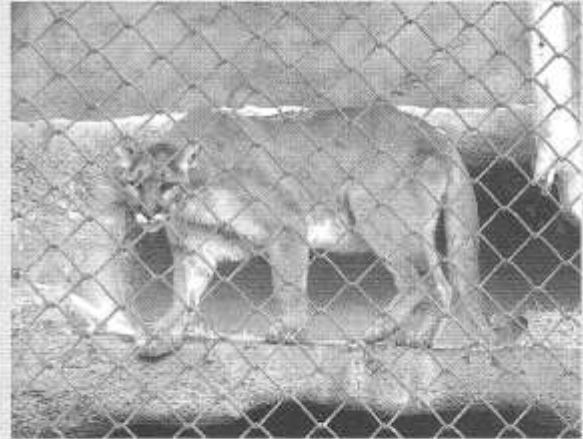
MMO Samsun Şube Başkanı Kadir GÜRKAN, Samsun Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Adnan Sakoğlu ve Yönetim Kurulu üyelerinin de bulunduğu toplantının ardından, Cumhuriyet Meydanı yanında bulunan eski sigara fabrikası ve TEKEL depoları basına gezdirildi.

1897 yılında Fransız Regie adlı firma ve TEKEL tarafından kurulan Samsun Sigara Fabrikası, 1994 yılında Samsun'un 19 Mayıs İlçesi'nde Ballica Sigara Fabrikası'nın açılmasıyla kapatıldı. Büyükşehir Belediyesi, 49 yılına Milli Emlak Genel Müdürlüğü'nden devraldığı eski sigara fabrikası ve TEKEL depolarının, iç ve dış mimari yapısı korunarak turizm ve ticaret merkezi yapılması için proje hazırlattı. Projenin amacının, binaların var olan tarihsel kimliğini ve kuvvetli mekan duygusunu yok etmeden yeni fonksiyonlar vererek zenginleştirmek ve çağdaş bir kimlik kazanan bu yapıların mimari kalitesini artırmak

Pumalar geldi, sıra aslanda...

Çocuklarımıza hayvan sevgisini tattırmak, hayvanların güzelliğini, tabiatın bu güzelliklerini insanlığın hissetmesini sağlamak sanırım en güzel şeylerden bir tanesi. Yaşama sevincini, doğa sevgisini geliştirmek amacıyla olduklarını belirten yetkililer; 22 bin 300 metrekare büyüklüğünde bir arazi üzerine kurulan hayvanat bahçesinin, Karadeniz Bölgesi'nin en büyük hayvanat bahçesi olduğunu vurguladılar.

Samsun Büyükşehir Belediyesi tarafından Batı Park'ta düzenleme çalışmaları sürdürülen ve içinde sülün ve ördek cinsleri, kuğu, tavus kuşları, devekuşu, tilki, ayı, deve, midilli atları, maymun, köpek, iki tane de puma bulunuyor.

Karadeniz'de Tek...

Çalışmalar kapsamında Ankara Hayvanat Bahçesi'nden getirilecek iki puma için, yaklaşık 300 metrekarelik bir alan hazırlanırken, Büyükşehir Belediye Başkanı Yusuf Ziya Yılmaz, pumaların 10 güne kadar hayvanat bahçesine konulacağını söyledi. Yılmaz, "Hayvan türlerini arttırmak için çalışmalarımız sürüyor. Özellikle pumalar merakla bekleniyor. Pumalardan sonra aslan ve filamingo getirmek için de çalışmalara başlayacağız" dedi.

Kahve Molası

Fizikçi, matematikçi, kimyacı, jeolog, antropologdan olusan bir heyet bir araştırma için arazide bulunmaktadır. Birden yağmur bastırır. Hemen yakındaki bir arazi evine sığınır. Ev sahibi bunlara bir şey ikram etmek için biraz ayrılır. Hepsinin dikkati soba üzerinde toplanır. Soba yerden bir metre kadar yukarda, altındaki dizili taşların üzerindedir. Sobanın niçin böyle kurulmuş olabileceğine dair bir tartışma başlar.

Kimyacı, "adam sobayı yükselterek aktivasyon enerjisini düşürmüs, böylece daha kolay yakmayı amaçlamış." Fizikçi, "adam sobayı yükselterek konveksiyon yoluyla odanın daha kısa sürede ısınmasını sağlamak istemiş."

Jeolog, "burası tektonik hareketlilik bölgesi olduğundan herhangi bir deprem anında sobanın taşların üzerine yıkılmasını sağlayarak yangın olasılığını azaltmayı amaçlamış." Matematikçi, "sobayı odanın geometrik merkezine kurmuş, böylece de odanın düzgün bir şekilde ısınmasını sağlamış."

Antropolog, "adam ilkel topluluklarda görülen ateşe tapmanın daha hafif biçimi olan ateşe saygı nedeniyle sobayı yukarıya kurmuş." Bu sırada ev sahibi içeri girer ve ona sobanın yukarda olmasının nedenini sorarlar. Adam cevap verir: "Boru yetmedi."

MİNİ TEST MİNİ TEST MİNİ TEST MİNİ TEST MİNİ TEST MİNİ TEST

Soru 1: Eğer zaten üçü sağır, ikisi kör, biri zihinsel özürlü sekiz çocuğu olan frengi hastası hamile bir kadına rastlasaydınız, ona kurtaj olmasını tavsiye eder miydiniz?

(Bu sorunun cevabına bakmadan önce lütfen ikinci soruyu okuyun.)

Soru 2: Şimdi bir dünya lideri seçme zamanı ve sizin oyunuz da sonucu etkileyecek

İşte üç aday hakkındaki gerçekler:

1. aday : Sahtekar siyasetçilerle işbirliği içinde ve falcılara danışıyor. İki metresi olmuş. Paket paket sigara ve günde 8 ile 10 bardak martini içiyor.

2. aday: İki kere işten atılmış, öğlene kadar uyur,

Kullanım Kılavuzu

Hazırlayacakların Dikkatine!..

Saç kurutma makinesinin üzerindeki talimat:
"Uyurken kullanmayın"

Kızarmış patates torbasının üzerinde:
"Kazanan siz olabilirsiniz, Üstelik, satın almanız da şart değil. Ayrıntılı bilgi torbanın içinde"

Dial sabunlarının kutusunda:
"Kullanım şekli: Normal sabun gibi"

Donmuş yemek kutusunda:
"Öneri: Buzunu çözün"

Otellerde verilen duş başlığının kutusunda:
"İçine bir tek baş sığar"

Hazır Tiramisu tatlısının kutusunda:
"Alt üst etmeyin" (Uyarı kutunun dibinde, tatlının altında yazılı)

Marks & Spencer'e ait bir puding kutusunda:
"Ateşin üzerine koyarsanız ısınır"

Bir uyku ilacının üzerinde:
"Uyuklamaya sebep olabilir"

Roventa ütü kutusunda:
"Giysilerinizi üzerinizde ütölemeyin"

İngiltere'nin ünlü eczane zinciri Boots'un çocuklar için hazırladığı öksürük şurubu kutusunda:"İçince Araba kullanmayın"

Japon malı mutfak robotunun üzerinde:
"Başka amaçla kullanılmaz"

Fındık paketinin üzerinde:
"Dikkat: İçinde fındık var"

American Airlines Şirketi'ne ait fıstık paketinin üzerinde:
"Talimat: Paketi açın, fıstıkları yiyin"

Bir elektrikli testerenin üzerinde:
"Çalışırken elinizle durdurmaya teşebbüs etmeyin"

!!!

üniversitedeyken uyusturucu kullanmış ve her gece 1 litre viski içiyor

3. aday: Madalya almış bir savaş kahramanı. Vejeteryan, sigara içmiyor, nadiren bira içer ve evlilik dışı hiçbir ilişkisi olmamış.

Tercihiniz bu adaylardan hangisi olurdu?

Önce karar verin, kopya çekmek yok, daha sonra cevaba bakın.

1. aday: Franklin D. Roosevelt

2. aday: Winston Churchill

3. aday: Adolf Hitler ve bu arada...

Kürtaj sorusuna eğer evet dediyseniz, Beethoven'ı öldürdünüz.!

AB ilişkilerinin Ortadoğu'ya yansımaları

Soğuk Savaş sonrasında ve özellikle 1989'dan başlayarak Türkiye'nin AB ile kurmaya başladığı ilişkiler: Hem Türkiye'nin bölgedeki etkisi bakımından,

hem de AB'nin bölgedeki etkinliği açısından bazı yeni gelişmeleri de beraberinde getiriyor. Şöyle ki;

1) Türkiye 1990'lı yıllardan itibaren AB'ye tek taraflı bağlanmaya başladı. 1995 Gümrük Birliği belgesi aynı zamanda AB güdümüne girme sürecinin başlangıcı idi. Daha sonra 1999'da, "diğer adaylardan soyutlanarak" göstermelik aday ülke yapıldı. Bu da denetimin bir halkası oldu.

2) 17 Aralık 2004'te koşullu görüşmelere başlama tarihi verilerek bekleme odasına hapsediliyordu. Üyelik güvencesi verilmeyordu; özel koşullara götüren kalıcı kısıtlamalar vardı; görüşmelerde bütün kozlar AB'nin elindeydi; sabote etmek, kesmek, yeni koşullar getirmek karşı tarafa sağlanan olanaklar arasında yer aldı.

3) Ve Türkiye'nin sınırlarının değiştirilmesine yönelik koşullar, öngörüler, tavsiyeler bulunuyordu.

a) 15 Aralık'ta Avrupa Parlamentosu'nun karar ve 17 Aralık mutabakat belgesi incelendiğinde, AB'nin Güneydoğu Anadolu'da "Kuzey Kürdistan Projesi"ni sahiplendiğini açık olarak görüyoruz.

Kuzey Irak'taki ABD-mgiliz ortak projesi ile birleştirildiğinde Türkiye'nin İran, Irak ve Suriye ile ilişkilerini kesen ve Türkiye'nin sınırlarını küçülten bir plan görülüyor.

b) "Hatay Sorunu" adı altında Ekim 2004 yılında AB'nin alt komisyonlarından birinde karar çıktı. Önümüzdeki yıllarda Hatay bölgesinde referandum yaptırılarak "AB himayesine sokulmuş bir devletçikten" söz edilebilir.

c) Ermenilere soykırım yapıldığının Türkiye tarafından kabulü hem Türkiye - AB görüşme sürecinin hem de Avrupa Parlamentosu'nün 15 Aralık'ta aldığı kararın esasını oluşturmaktadır. Kafkasya sınırımızda Ermenistan - Gürcistan federasyonunun kurulması AB ülkelerinin ve ABD'nin desteklediği ortak bir projedir.

Ermeni soykırım tasarısı Türkiye'ye kabul ettirildikten sonra Ermenistan - Gürcistan federasyonunun sınırlarının genişletilmesi ve muhtemelen bu Hıristiyan federasyonunun AB'ye alınması söz konusudur.

Yukarıda özetlenen fiili gelişmeler Türkiye'nin Ortadoğu ve Kafkasya bölgesi ile ilişkilerin kesilmesi ve AB - ABD ikilisinin yeni tampon bölgeleri olarak devreye sokulmaları sonucunu doğurabilecektir. Tabii bu sınır değişimleri Türkiye'nin Güneydoğu ve Doğu Anadolu'da küçültülmesi karşılığında ortaya çıkabilecektir.

AB ve ABD'nin fiilen uygulanmakta olan, kısmen de belgelere geçerek planlandığı anlaşılan bu hedefleri Türkiye'nin Kafkasya ve Ortadoğu petrol ve doğal gaz rezervleri ve piyasaları üzerindeki etkisinin sınırlanması ve hatta ortadan kalkması anlamına da gelmektedir.

Öte yandan Türkiye hem gümrük birliği yüzünden hem de görüşme süreci içinde bütün kozların AB'ye verilmesinden dolayı Avrupa'nın ve onun şirketlerinin güdümüne girmektedir. Bu bağlanma iktisadi olduğu kadar siyasi ve askeri sonuçlar da doğurmaktadır.

Dünyanın en kritik bölgesi olan Ortadoğu'nun en önemli ülkesi Türkiye, ABD ve AB tarafından hem kuşatılmakta, hem de denetim altına alınmaktadır.

AB'nin dayattığı koşullarda su kaynaklarının da Türkiye'nin elinden alınmak istendiğini görüyoruz. Görüşmelere başlama koşulları içinde, Dicle ve Fırat'ın sınırdan aşan uluslararası sular olduğunun kabulü isteniyor. Bu durumda onların denetimi de ABD ve AB'nin güdümüne bırakılmış oluyor.

Türkiye-AB ilişkilerindeki son gelişmeler Türkiye'nin güneydeki ve doğudaki sınırlarını değiştirebilecek bir çizgiye itilmek isteniyor.

ABD'nin Irak'ta ve Kafkasya'da izlediği politika, AB'nin Türkiye politikası ile bütünleşiyor.

Daha şimdiden Kıbrıs adasından tasfiye olma süreci içine sokulan Türkiye Güneydoğu ve Doğu'da da büyük sorunlarla karşı karşıya bırakılmaktadır.

Bütün bu sakıncaların ortadan kaldırılması için AB ve ABD ile ilişkilerin normalleştirilmesi ve bugünkü tek yanlı çizgisinden çıkarılması gerekir. Batı taleplerinin dengelenmesi için de Rusya başta olmak üzere bölge ülkeleri ile ilişkiler geliştirilmelidir.

Bütün bunlar için de Türkiye'de ulusal politikalar işleyecek yönetimlerin işbaşına gelmeleri gerekiyor.

Prof. Dr. Erol
MANİSALI

Yılmaz Kullukçu

13.11.1951 Tarihinde Samsun'un Alaçam İlçesinin Doyuran köyünde dünyaya geldim. Babamın ilkokul öğretmeni olması nedeniyle çocukluğum Doyuran, Yenice, Bedaş ve Toplu köylerinde geçti.

İlk okula Yakakent ilçesinde 1957 yılında başladım. 1962 yılında Alaçam Fatih İlkokulunda tamamladım. Orta öğrenimimi 1962-1966 yılları arasında Alaçam ortaokulunda tamamladım.

Lise tahsilime 1967 yılında Samsun Endüstri Meslek Lisesi Torna-Tesviye bölümde başladım. 1. Sınıfta iftiharla geçtiğim için 2. sınıfta Sivas Endüstri Meslek Lisesi yatılı bölümüne gönderildim. 1969 yılında mezun oldum.

Üniversite tahsilimi 1970-1976 döneminde İ.D.M.M. Akademisi Işık Mühendislik Yüksek Okulu Akşam Makina Bölümünde tamamladım.

İlk iş hayatıma çocukluk yıllarında ayakkabı boyacılığı, çay garsonluğu ve simsarlık yaparak başladım ve ağ balıkçılığıyla devam ettim.

Üniversite yıllarında; yağlı boya mağazasında pazarlama ve satış elemanlığı, Fındıklı'da Namık Kemal İlk Okulunda yemekhane sorumlusu olarak görev yaptıktan sonra 14.02.1974 tarihinde Kadıköy'de Binek Mühendislik Proje Bürosunda mekanik tesisat proje ressamı olarak ilk S.S.K'lı işime başladım. Daha sonra Termos A.Ş. ye geçtim. Burada çalıştığım dönem zarfında büyük proje kapsamında Aksaray yer altı çarşısı, Levent Reno-Mais şirket binaları Adana Yurttaş ve Çukobirlik Fabrikaları'nın mekanik tesisat projelerini çizdim.

11.10.1975-30.06.1976 tarihleri arasında Temaks Makina sanayinin şantiye şefi olarak, İskenderun Demir ve Çelik Fabrikası sıcak haddeve makina montaj ve yağlama sistemlerini yaptırıldı.

1976 Şubat döneminde üniversiteden mezun oldum. 1976 Haziran sonunda İskenderun demir ve çelikteki işi tamamladıktan sonra 1976 Ağustos-1977 Ocak tarihleri arasında da Ereğli Demir ve Çelik fabrikası ilave sıcak hadde ve makina montaj ve yağlama sistemleri imalatını yaptırıldı.

14 Şubat 1977 – 30 Aralık 1977 tarihleri arasında T.C.K. 7.Bölge müdürlüğü Ordu-Gölköy yol yapım şantiyesinde Makina şefliği yaptım.

Ocak 1978 – Nisan 1979 tarihleri arasında askerlik görevimi Tuzla Piyade okulunda başlayıp Edirne 3.Mek.Tüm.P.Teğmen merasim takım komutanı olarak tamamladım. Askerlik dönüşü 6 ay Samsun Dikbıyık'ta Kariş A.Ş. geçirdikten sonra Ocak 1980 – Ağustos 1980 tarihleri

arasında T.C.K. 7 Bölge Müd. Fatsa İl Yolları şantiyesinde Makina şefliği görevini yürüttüm. 01.09.1980 tarihinde DSİ. 7.Böl.Müd.Proje İnş.Şube Müdürlüğünde Mekanik Tesisat proje mühendisi olarak işe başladım. 24.02.1994 tarihine kadar Samsun-Ordu-Tokat-Amasya-Sinop illerinde yapılan tüm bina ve sulama tesislerinin mekanik tesisat projelerinin, çizim ihale, malzeme satılabilmesi kontrollük ve kesin hesap işlerinde sorumlu baş mühendis olarak görev yaptım. Kendi isteğimle 24.02.1994 yılında Ankara'ya DSİ Genel Müd.Mak.lkmal Daire Başkanlığına tayin oldum. Burada iş makinaları ihale şartnamaları hazırlama ve kontrollük hizmeti yaptım. Mayıs 1997 yılında İstanbul DSİ 14 Bölge Müdürlüğü Proje İnş. Şube Müdürlüğünde Melen ve Yeşilçay içmesuyu projeleri mekanik tesisat kontrolü olarak 1999

Şubat ayına kadar görev yaptım. Tekrar kendi isteğimle Ankara DSİ Genel Müd. tayin oldum. Yer altı sular Daire Başkanlığı Makina Şube Müdürlüğünden 16 Ağustos 2000 yılında 25 Yıl 1 Ay çalışmış olarak emekli oldum.

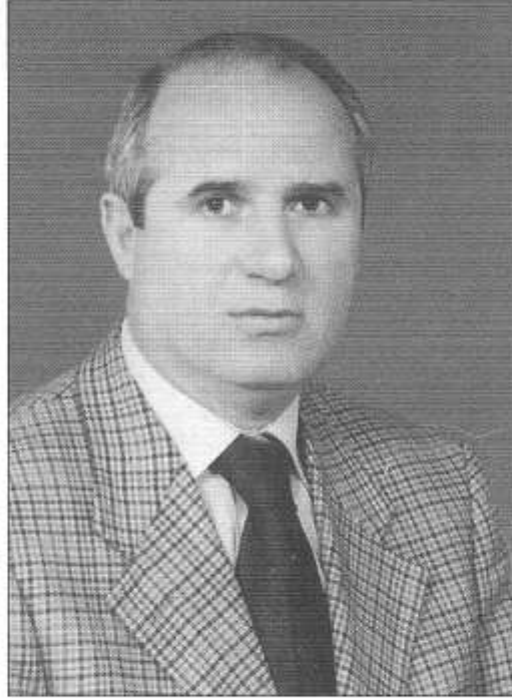
Emekli olduktan sonra Çakırlar İnşaat Kanon Yapı A.Ş. ve İş Yapı A.Ş. şirketlerinde uzman Mak.Müh. Olarak Mekanik Tesisat sorumlu danışmanı olarak görev yaptım. İki yılda Canlar Yapı Denetim A.Ş.de denetçi ve proje kontrol mühendisi olarak görev yaptıktan sonra istihata çekildim.

1. Dönem Samsun M.M.O 2.Başkanlığı, 2.Dönem Samsun MMO Başkanlığı yaptım. Oda hizmetlerimizin bugünkü duruma gelmesinde büyük çalışmalarda bulundum. Odamızın bayındırlık komisyonlarında odamızı temsil

ettim. Halk Eğitim Merkezlerinin açtığı kalorifer ateşçisi yetiştirme kurslarında 10 yıl öğretmenlik yaptım. Resmi daire kapalı sistem güneş enerjisini kalorifer tesisat projelerinde 3 yollu vana sistemleri, sıcaksu ve buharlı sistemlerde otomatik kontrol sistemlerini ilk defa uygulayarak yakıt tasarrufu sağlanmasına ve çevre kirliliğinin daha az olmasına dolayısıyla Türk Ekonomisini katkıda bulunmaya çalıştım.

Bu uygulamaları Bayındırlık projelerinde uygulanması için B.M.M. ve Bayındırlık Bakanlığına örnek projeler gönderdim. 25 Temmuz 1996 yılında Galatasaray İktisat Fakültesi mezunu Ayfer hanımla evlendim. Mutlu yaşıyorum. Boş zamanlarımda yürümeyi, spor yapmayı seviyorum. 1989 yılında Samsun'da yapılan Atatürk koşusunda yaş grubunda 3. oldum.

Saygılar sunarım.

TMMOB

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği

Tel: (0312) 418 12 75 www.tmmob.org.tr

TMMOB, halkımıza enerji tasarrufu için diyor ki:

“Enerjiyi Etkin ve Verimli Kullanalım”

Unutmayın.....

Basit enerji tasarrufu yöntemleri ile aile bütçenize, ülke ekonomisine, ülkenin enerji alanında dışa bağımlılığının azaltılmasına, çevre ve hava kirliliğinin önlenmesine katkıda bulunabilirsiniz.

1 Isının yolunu kapatmayın.

Radyatörlerin her zaman güzel bir görüntüsü olmayabilir. Ama ısının odalarda engelsiz dağılımını sağlar. Uzun perdeler, radyatör muhafazaları, uygunsuz yerleştirilmiş mobilyalar, çamaşır kurutmak için radyatör üzerine monte edilen çamaşır askıları ısıyı yüzde yirmi kadar emer.

TMMOB Enerji tasarrufu çevremizi ve paramızı korur

5 Isınızı kaçırmayın.

Geceleri pancur ve perdeleri kapatın. Bu şekilde pencerelerden kaynaklı ısı kaybını en aza indirebilirsiniz. Radyatörlerin duvar boşluklarını yalıtın ve radyatör arkasına ısıyı yansıtan alüminyum levha koyun. Bu şekilde yüzde dörtte kadar ısı tasarrufu yapabilirsiniz.

TMMOB Enerji tasarrufu çevremizi ve paramızı korur

2 Pencerenizden dışını kendi paranıza ısıtmayın

Saatlerce açık duran, az aralıkli pencereler size çok fazla taze hava değil, daha yüksek bir yakıt faturası getirir. Bunun yerine pencerenizi birkaç dakika tam açık tutarak, birkaç kere havalandırma yapın.

TMMOB Enerji tasarrufu çevremizi ve paramızı korur

7 Hesabınızı soğukkanlı yapın.

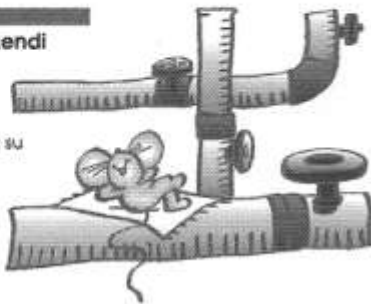
No-frost buzdolaplarının enerji tüketimi diğer tiplere göre iki kat fazladır. Derin donduruculu dolaplar yerine sandık tipi dondurucular daha tasarrufludur. Alt bölmede +4, dondurucu bölmede -18 derece soğukluk yeterlidir. Buzdolabınızın kapağı çok kısa süreli açık kalsin. Buzdolabınıza sıcak yiyecek koymayınız ve özellikle kapı içi manyetik banların iyi kapandığından emin olunuz.

TMMOB Enerji tasarrufu çevremizi ve paramızı korur

3 Kazan dairesini değil, kendi dairenizi ısıtın.

Kazanları, su ısıtma cihazlarını, kalorifer ve sıcak su borularını ne kadar iyi izale ederseniz o kadar fayda sağlarsınız. Çünkü, oturduğunuz daireyi ısıtınız, kazan dairesini değil.

TMMOB Enerji tasarrufu çevremizi ve paramızı korur

8 Enerji tasarrufu yapan cihazlarla ilgili broşürler alın.

Everimizde kullandığımız yeni cihazların çoğu daha az enerji tüketmektedir. Sizler için hazırlanan en az enerji harcayan modellerin listesini temin edin, inceleyin. Cihazların üzerinde bulundurulması zorunlu olan enerji etiketlerini dikkatlice inceleyin, araştırın. Etiketeki (A) nin en yüksek, (G) nin en düşük verimlilik olduğunu unutmayın.

TMMOB Enerji tasarrufu çevremizi ve paramızı korur

4 Eviniz hamama çevirmeyin.

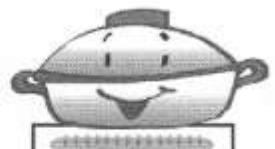
Bazıları sıcak sever. Fakat yakıt masrafı neden yüksek oluyor diye hep merak eder. Her bir derecelik ısı artışı için yüzde altı artan bir masraf bekleyebilirsiniz. 20-22 derece uygun bir oda ısıdır.

TMMOB Enerji tasarrufu çevremizi ve paramızı korur

9 Kısık ateş ile pişirin.

Eğer tencerenizin çapı ve ocağınızın pişirme yerinin çapı eşit ise enerjiden mükemmel bir şekilde faydalanırsınız. Enerji tasarrufu için en uygun tencerenin kapağı tam oturmalıdır. Uzun pişirme yapılması gereken durumlarda düdüklü tencere kullanın. Fırın / ocak, buzdolabı iyi komşu değildir. Zira, fırının / ocağın sıcaklığı, buzdolabının daha fazla enerji harcamasına neden olur.

UNUTMAYIN!

Enerji tasarrufu için sizinde yapacağınız çok basit şeyler var.

TMMOB Enerji yaşamdır, boşa harcama.

Enerji

Radyatörünüzün önünü kapatmayın, ısıyı engellemeyin !
Pencereleriniz çift camlı olsun !
Konutunuza ısı yalıtımı yaptırın !

Tasarrufu

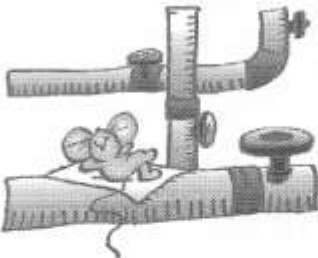
Evinizi hamama çevirmeyin !
Isınızı kaçırmayın, geceleri pancur ve perdelerinizi kapatın !
Sobalarınızı üstten yakın !

Yapalım

Elektrikli cihazlarınızın bakımını düzenli olarak yaptırın !
Enerji tasarruflu ampuller kullanın !
Gereksiz yanan lambaları söndürün !

Kazanalım

Kazan dairesini değil, dairenizi ısıtın !
Yemeklerinizi kısık ateşte pişirin !
Enerji tasarruflu cihazlar kullanın !

TMMOB

AKIL KAMAŞTIRAN DURUMLAR, ZEKİCE HAZIR CEVAPLARI

Sokrates ve eşi bir türlü iyi geçinemezlermiş. Bir gün eşi Sokrates'e verip verişirmiş, ağzına geleni söylemiş. Bakmış kocası hiçbir tepki göstermiyor, bir kova suyu alıp başından aşağı boşaltmış. "Bu kadar gök gürültüsünden sonra bir sağanak zaten bekliyordum" demiş...

Bernard Show ile Churchill hiç geçinemez ve sık sık birbirlerini iğnelenmiş. Bernard Shaw, bir oyununun ilk gecesine Churchill'i davet etmiş ve davetiyeye de bir pusula ilişirmiş:

"Size iki kişilik davetiye gönderiyorum Bir dostunuzu alıp gelebilirsiniz . Tabii dostunuz varsa."
Churchill hemen cevap göndermiş: "Maalesef o gece başka bir yere söz verdiğim için oyununuzu seyretmeye gelemeyeceğim. İkinci gece gelebilirim, tabii oyununuz ikinci gece oynarsa."

Bir gün Eflatun talebelerinden birini kumar oynarken yakalamış ve şiddetle azarlamış. Talebesi: "İyi ama ben çok az bir parasına oynuyordum" diye itiraz edecek olunca Eflatun cevap vermiş: "Ben seni kaybettiğin para için değil, kaybettiğin zaman için azarlıyorum."

Dünya nimetlerine ehemmiyet vermeyen yasayis ve felsefesiyle ünlü filozof Diyojen, bir gün çok dar bir sokakta zenginliğinden başka hiçbirşeyi olmayan kibiri bir adamla karşılaşır. İkisinden biri kenara çekilmedikçe geçmek mümkün değildir... Mağrur zengin, hor gördüğü filozofa: "Ben bir serserinin önünden kenara çekilmem" der. Diyojen kenara çekilerek gayet sakin şu cevabı verir: "Ben çekilirim.."

Meşhur bir filozofa, "Servet ayaklarınızın altında olduğu halde neden bu kadar fakirsiniz?" diye sorulduğunda, "ona ulaşmak için eğilmen lazım da ondan" demiş.

Kulaklarının büyüklüğü ile ünlü Galile'ye hasımlarından biri: "Efendim, demiş, kulaklarınız bir insan için biraz büyük değil mi?" Galile, "doğru, demiş, benim kulaklarım bir insan için biraz büyük ama seninkiler bir eşek için fazla küçük sayılmaz mı?"

Bir toplantıda bir genc Mehmet Akif'i küçük düşürmek için : "Afederseniz siz veteriner misiniz?" demiş. Mehmet Akif hiç istifini bozmadan şu cevabı vermiş: "Evet, bir yeriniz mi ağrıyordu?"

Bir filozofa sormuşlar: "Şansa inanır mısınız?" Filozof, "evet yoksa sevmediğim insanların başarısını neyle açıklardım"...

KİTAP

ERGONOMİK KONTROL NOKTALARI

Bu kitap, ergonomik açıdan bakıldığında işyeri koşullarının iyileştirilmesinde kullanılabilecek "ergonomik kontrol noktaları" üzerine bir derlemedir. Kitabın amacı, işyeri koşullarını güvenlik, sağlık ve verimlilik sağlayacak biçimde iyileştirmeye niyetli olan herkese yararlı bir araç sunmaktır.

Ergonomik Kontrol Noktaları, 1988 yılında basılan ve küçük ve orta ölçekli işletmelerde işyerlerinin iyileştirilmesi için bir kılavuz olarak tasarlanan, ILO yayını "Higher productivity and a better place to work: Action manual" isimli kitabın bir sonraki kitabın bir basamağı olarak hazırlanmıştır

MPM(Millî Prodüktivite Merkezi) Yayın No: 682
Hazırlayan: B.Vardar-Ç.Karabacakoğlu-E.Fidan-R.Bozkurt
Fiyatı: 20.000.000 TL, 20 YTL
1.hamur, 282 sayfa

TEKNİK EMNİYET ve GÜVENLİK

Sadettin BAYSAL, Turgay BODUROĞLU ile birlikte hazırladığı bu kitabında;

- Akaryakıtların Özellikleri
- Şatış ve Servis İstasyonlarının Kuruluşları ile Güvenli İşletilmesi Kuralları
- Resmî Kurumlarla Olan İlişkiler
- Hukukî Mevzuat ana başlıkları ile tanımlanan bilgileri derlemiştir.

Akaryakıt Satış ve Servis İstasyonları İşletmelerinin El Kitabı Niteliğinde Hazırlanan TEKNİK EMNİYET ve GÜVENLİK kitabı aşağıdaki Akaryakıt, Teknik Emniyet-İş Güvenliği, İş Kazaları, İlgili Mevzuatlar, Uygulamalar, Akaryakıt İstasyonlarının kuruluş ve işletme kuralları gibi ana bölümlerde; konuyla ilgili tüm sorunları ve uygulamaları özetliyor.

Teknik Emniyet ve İş Güvenliği konusunda da yayınları olan Sadettin Baysal'ın bu kitabına, www.sadettinbaysal.com adresinden ulaşılabilir.

MMO'da doğalgaz mesaisi

Makina Mühendisleri Odası (MMO) Samsun Şubesi, arın zamandır Samsun'un gündeminde olan doğalgaz konusuna ilişkin çalışmalarına hız verdi.

Kayseri'ye misafir giden MMO Samsun Şubesi Başkanı Kadir Gürkan, Kayseri'deki Makina Mühendisleri Odası (MMO) toplantısına katıldı. Toplantıda, Türkiye genelindeki doğalgaz kullanımının artması ve bu durumun getireceği sorunların çözümü için çalışmaların hızlandırılması gerektiği vurgulandı. Gürkan, Samsun Şubesi'nin de bu çalışmalarına hız verdiğini belirtti.

Samsun kuşatıldı
MMO Şube Başkanı Kadir Gürkan, Samsun'un, adeta teşvikli illerin arasında hapsedildiğini belirterek, "Bu olay, yatırımlarını erteleyen sanayicilerimizin arayışlarına girmesine neden olmuştur" dedi. İHA 7. sayfa

Teşvikli iller arasına hapsedildik

MMO Samsun Şubesi Başkanı Kadir Gürkan, teşvikli kapsama dışında bırakılan Samsun'un, adeta teşvikli iller arasında hapsedildiğini ifade etti. Gürkan, "Bu durum, Samsun'un yatırımlarını erteleyen sanayicilerimizin arayışlarına girmesine neden olmuştur" dedi. Gürkan, Samsun'un teşvikli iller arasında hapsedildiğini belirterek, "Bu durum, Samsun'un yatırımlarını erteleyen sanayicilerimizin arayışlarına girmesine neden olmuştur" dedi. İHA 7. sayfa

Türkiye

MMO'nun 50. Yıl Gecesi

Üniversite çevresi mesleklerinde 15, 25, 30, 45 ve 50. yılını kutlayan 91 mekân müdavimi piknik yaptı. Gecede sahnelenilen 'Yolun Kökü' isimli edebiyat yarışması yarışıldı.

Meslekli 50 yılı pastanın başkurtları arasında Samsun'un 50. Yıl Gecesi, üniversite çevresi piknik yaptı.

SAMSUN'DA - 50. Yıl Gecesi'ni kutlayan MMO Samsun Şubesi Başkanı Kadir Gürkan, üniversite çevresindeki meslekli arkadaşlarıyla piknik yaptı. Gecede sahnelenilen 'Yolun Kökü' isimli edebiyat yarışması yarışıldı. Gürkan, "50. yılımızı kutlarken, ülkemizin geleceği için çalışmaya devam edeceğiz" dedi. İHA 7. sayfa

Gönüllülere eğitildiler

Samsun'da düzenlenen 50. yıl pastasının başkurtları arasında Samsun'un 50. Yıl Gecesi, üniversite çevresi piknik yaptı.

MMO'nun girurur gecesi

MMO'da bugün Makina Mühendisleri Odası (MMO), kutlamalarını 50. yıl gecesi etkinlikleri çerçevesinde yaptılar.

"İnsanlarımız Ölmesin!"

MMO Şube Başkanı Kadir Gürkan, "İnsanlarımız asansör kazalarında ölmesin" dedi. Gürkan, "İnsanlarımızın hayatını korumak için asansör kazalarında dikkatli olmalıyız" dedi. İHA 7. sayfa

SAMSUN YENİLİKÇİ ÇAĞDAŞ GAZETE. Contact information: 761 113, 441 143, ARALIK 2004, Yelken, 431 90 95, FKS, 140, Fiyat 500.000 TL.

Volkan Korkut'un gece... A small advertisement or notice featuring a portrait of a man.

MMO'dan 'doğalgaz' brifingi

Kayseri'de dağıtımına başlanan doğalgaz uygulamalarını yerinde gören Samsun Makina Mühendisleri Odası Doğalgaz Komisyonu, izlenimlerini anlattı.

MMO Samsun Şubesi Başkanı Kadir Gürkan, Kayseri'de dağıtımına başlanan doğalgaz uygulamalarını yerinde gören Samsun Makina Mühendisleri Odası Doğalgaz Komisyonu, izlenimlerini anlattı. Gürkan, "Kayseri'de doğalgaz kullanımının hızlandığını gördük. Ancak, Samsun'da bu süreç henüz başlamamış. Bizim görevimiz, Samsun'da da bu süreci hızlandırmaktır" dedi. İHA 7. sayfa

Asansör kazalarına dikkat

MMO Şube Başkanı Kadir Gürkan "İnsanlarımız asansör kazalarında ölmesin" dedi.

MMO Şube Başkanı Kadir Gürkan, "İnsanlarımızın hayatını korumak için asansör kazalarında dikkatli olmalıyız" dedi. Gürkan, "İnsanlarımızın hayatını korumak için asansör kazalarında dikkatli olmalıyız" dedi. İHA 7. sayfa

MUTLU OLAYLAR

Olgan Görmüş'ün kızı oldu. Uzun ömürler dileriz.

İlhan Volkan ÖNER, Gülşah ALAR ile nişanlandı. Ömür boyu mutluluklar dileriz.

Tunç TÜRKÖĞLU'nun Dinç isimli oğlu oldu. Uzun ömürler dileriz.

Halil İbrahim ATAMER'in oğlu oldu. Uzun ömürler dileriz.

Fatih Levent ERGÜN'ün Ece isimli kızı oldu. Uzun ömürler dileriz.

Recep YILDIZ'ın Feyza isimli kızı oldu. Uzun ömürler dileriz.

Burak TÜRE, Görsev Hanımla evlendi. Ömür boyu mutluluklar dileriz.

Burak MISIRLIOĞLU nişanlandı. Ömür boyu mutluluklar dileriz.

Levent ÖZCAN'ın Annesi vefat etmiştir. Merhumeye Allah'tan rahmet, yakınlarına sabırlar dileriz.
Sabri SAMANGÜL'ün Halası vefat etmiştir. Merhumeye Allah'tan rahmet, yakınlarına sabırlar dileriz.

Savaş KAYGUSUZ'un Babannesi vefat etmiştir. Merhumeye Allah'tan rahmet, yakınlarına sabırlar dileriz.

Ömer OKUDAN'ın Eniştesi vefat etmiştir. Merhuma Allah'tan rahmet, yakınlarına sabırlar dileriz.

Hasan KARAGÖZ'ün Eniştesi vefat etmiştir. Merhuma Allah'tan rahmet, yakınlarına sabırlar dileriz.

Muhsin UNUTMAZ trafik kazası geçirdi. Geçmiş olsun der acil şifalar dileriz.

Belgin ONUR'un Annesi ameliyat oldu. Geçmiş olsun der acil şifalar dileriz.

M. Selim ÇAKIROĞLU'nun Annesi ameliyat oldu. Geçmiş olsun der acil şifalar dileriz.

Ercan YÜZBAŞI'nın Kardeşi ameliyat oldu. Geçmiş olsun der acil şifalar dileriz.

Ahmet KOLDAŞ'ın kayınpederi rahatsızlık geçirdi. Geçmiş olsun der acil şifalar dileriz.

Üyemiz Nail DERSE felç geçirmiştir. Geçmiş olsun der acil şifalar dileriz.

HASTALIK & VEFAT

TEBRİK

10 Mart 2005 tarihinde yapılan Samsun Ticaret ve Sanayi Odası seçimlerinde, şubemiz üyesi Mak. Müh. Adnan SAKOĞLU, STSO Yönetim Kurulu Başkanlığı'na, Mak. Müh. İsmail OKUTGEN STSO Yönetim Kurulu Üyeliğine seçilmiştir. Üyelerimizi Şube Yönetim Kurulu olarak tebrik eder, Başarılar dileriz.

ANKARA hidroseser

Hidrolik

Valfler • Pompalar ve Motorlar
Silindirler • Aktuatörler • Akümülatörler
Hidrolik Güç Üniteleri • Hidrolik Bloklar

Pnömatik ve Otomasyon

Silindirler • Valfler ve Lojik Elemanlar
Hava Hazırlama Üniteleri • Elektromekanik
Pnömatik rakorlar ve Hortumlar • Fabrika Otomasyonu

Bağlantı Elemanları

Yüksüklü ve Isırma Tip Bağlantı Elemanlar
Soyulmadan Preslenen Tip Hid. Hortumlar ve Başlıklar
Hidrolik Hortum Başlık Sıkma Sistemi
Çabuk Bağlantı Elemanları • Borulama Ekipmanları

Filtrasyon

Hidrolik Yağlama ve Soğutucu Akışkan Filtrasyonu
Filtrasyon / Proses ve Kimyasal Akışkanın Filtrasyonu
Basıncılı Hava ve Gaz Filtrasyonu
Yakıtın Şartlandırılması ve Filtrasyonu • Filtrasyon Ürünleri

Endüstriyel Kontrol

Selenoid ve Pistonlu Valfler
Ex - Proof Valfler • Proses Kontrol Valfleri

Sızdırmazlık Elemanları

Parker-Prädifa Hidrolik - Pnömatik
Sızdırmazlık Elemanları • Parker-Prädifa O-Ringler

www.hidroseser.com.tr

ANKARA hidroseser

İvedik Organize Sanayi Bölgesi
Has Emek 22.Cad. 668.Sok No: 88-90 Ankara
Tel: (0312) 395 08 52 (3 hat) Fax: 395 08 55
ankara@hidroseser.com.tr

İSTANBUL hidroseser
İZMİR hidroseser
ADANA hidroseser
GEBZE hidroseser
BURSA hidroseser
KONYA hidroseser